ԺԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3808 — 14/26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1898 — 10 ՃԷՄԱԶԻԻ, ԷՎՎԷԼ, 1316 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

در علیه ده غلطه ده (آره‌ولك) غزه‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 գրուշէ փոխ. 100 դրուշի հաշուով:
Տարեկան բաժանորդագրութիւնը սկսիլ բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Մանրամասնութեանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Դպրոցական վերամուտը սեպտեմբերի առաջին երկու շաբաթներուն յատուկ հրապոյրն է, և ոգեւորութիւնը որ վարժարաններու յարկերը լեցած է, մէկ երկու ամիս՝ վերոյին կուգայ կեանք ծաւալել մեր կրթական որդաններուն մէջ։ Թաղային նախակրթարանները վերաբացուեցան առ հասարակ, և աղգային կրթական բարձրագոյն հաստատութիւնը, Կեդրոն։ Վարժարանը, որ դպրոցական նոր շրջանը սկսաւ նախընթաց շաբթու, այս տարի յաջողեցաւ բանալ նաեւ իր Դ։ դասարանը։ Խնամակալութիւնը կ'աշխատի լրջօրէն և խղճմտութեամբ ապահովել վարժարանին սեւականութիւնն ու արդիւնաւորութիւնը, որոնք ի հարկէ մեծ ուժով կը կրթնին բարւոք մատակարարութեան վրայ, և կը Ջանայ ելեւմուտքի հաւասարակշռութիւնը անփոխ պահել նոյն իսկ վերապահեալ խնայողութիւններով, աշակցութեամբ ուսուցչական խմբին որ կը բաղկանայ առաջնակարգ տարրերէ։ Պատճառ չկայ երկիւղելու՝ թէ Կեդրոն։ Վարժարանը յառաջիկայն կարող պիտի ըլլայ բանալ յաջորդաբար իր Դ։ և Ե։ դասարաններն ալ, և այսպէս ամբողջութեամբ գործադրել երկրորդական ուսմանց ծրագիրը հարկաւոր դ։ տուած բարեփոխումներով։ Հասարակաց ակնկալութեան սահմանին մէջ է անշուշտ սպասել՝ որ Կեդրոնականի շրջանաւարտներուն համար կարելի ըլլայ պետական բարձրագոյն վարժարաններու մուտքը, այսինքն թէ հաստատութիւնը կարենայ մասնագիտութեան հետեւելու կարող ուսանողներ պատրաստել Ե։ դասարանի մէջ, առանց երբեք զանց ընելու տահմային ուսմանց և ծանօթութեանց կարեւոր տարերքը։ Վարժապետներ և նոյն իսկ վարդապետներ ալ կրնան հանիլ Կեդրոնականէն, առաջիններուն համար մանկավարժական դասերու յաւելումներ ընելով ծրագրին մէջ—քանի որ ամենեւին յոյս չկայ Վարժապետանոցի հաստատութենէն—և վարդապետներու համար ալ Եկեղեցական պատմութեան ու յարակից ուսմանց դասընթացք մը հաստատելով առանձին։ Եւ եթէ դասական խղճունկ ատուածաբանութեան համար կրնան Արմաշ երթալ, կամ առանց այնչափ խորերը խաւնելու—և երբեմն ալ հին բաներ պղտորելու—ուղղակի կը մտնեն եկեղեցականութեան ասպարէզը, բաւական է որ Արմաշեաններու չափ կարգապահութիւն տորված ըլլան և։։, ուստի ընեն ամենեւին եպիսկոպոս չձեռնադրուելու կամ ձեռնադրուելէ յետոյ Պոլիս ոտք չկոխելու։

* * *

Ուսումն։ Խորհուրդը ուշիւ հետեւելով Ծարր։ Կրթութեան շրջանաւարտներու քննութեանց՝ կրցած է վերահաստատել թէ Նախակրթութիւնը մէկ երկու բայլ փոխած է դէպ ի բարւոքում, ընդհանուր զարգացման տեսակէտով մանաւանդ, ինչ որ էական պահանջումն է նախակրթութեան—առանց սակայն ամենադոյն քաջալերութիւն դանելու կեդրոնէն։ և այս երեւոյթը ունի պատմական նշանակութիւն Պարտիրքքանի տարեգրութեանց մէջ։—Անտարակոյս Կրթական Մրագրին մէջ, թէև մինչև հիմայ ոչ ուրեք անթերի դրծագրուած, բարեփոխելի կէտեր կան նոյն իսկ կիսկատար փոփոխութեամբ դիտուած ըլլալով։ միայն թէ սա ալ ճշմարիտ է որ հաստատուած կանոններէ շուտ կը պաղինք մենք, և յաճախ անյաջողութիւնը կը վերագրենք ծրագիրներու թերութեան՝ քան թէ գործադրութեան ձախող եղանակին։ Մեր այս բարքն ալ քիչ մը բարեփոխութեան կարօտ կը տեսնեմ; եթէ նորագոյն բանաւոր տարակուսիներ չունին ընելու մեր դպրոցավարները, մերթ դժուարահաճ և ստէպ քմահաճ ուսուցիչները մանաւանդ։ Երբեմն օրուան նորաձեւութիւնն էր գանգատիլ՝ թէ կրթական անիշխանութիւն կը տիրէ մեր դպրոցներուն մէջ։ ոչ կանոն ունինք, կ'աղաղակէին, ոչ ծրագիր և ոչ հրահանգ։ ամէն դպրոց իրեն յատուկ ծրագիրն ունի՝ տարբոյն չորս եղանակին մէջ փոփոխութեան ենթակայ, և ամէն ուսուցիչ իր նախասիրած ուղղութիւնն ու մեթոտը։ այս ինչ գիւղի դպրոցը գացող պատանին, ինչպէս իրօք ալ կը պատահէր, յաճախ երկու և երբեմն երեք կարգ վար կը դասուի, կ'ըսէին գանգատողները, և ուրիշ զանազան դժգոհութեանց շարք մը։ Ու եղաւ որ կրցանք ունենալ Կաղմական Կանոնագրի և Կրթական Մրագրի պէս հրահանգներ, տասնեակ տարիներու փորձառութեամբ ուսուցչական ասպարէզի մէջ ծանօթ անձնաւորութիւններէ պատրաստուած, գոնէ նախնական կրթութեան մէջ գոնէ և նոյնիսկ երաշխաւորող հրահանգներ, կամ գէթ չուկայի և վաճառատան խորշերէն կոչուած հոգաբարձութիւններու քմահաճոյքին չափ ու համ գնող կանոններ։ բայց դժուարահաճներու գանգատը նոյնն է ու կը մնայ, վասնզի կանոնաւորութիւնն ալ դժուարահաճներ ոռոմելու բընութիւն ունի, կ'ըսեն, և մեր բարքերուն խորքնին ուսումնասիրութիւնն ալ տարբեր յայտնութիւն մը չպիտի կրնար ընել այս նկատմամբ։

* * *

Բայց եթէ կանոնապահութիւնը դժուարամարս կը թուի շատերուն, մանաւանդ մեր դպրոցավարներուն, պատշաճութեան և քաղաքավարութեան պէս բաներ ալ սկսած են զարդիս բեռ ըլլալ կարգ մը ստամբուլեր վրայ։ Եթէ գործը մինչեւ հոս չհասներ, պլնդ առաջ սա կէտիկ-փաշայի դպրոցը։։ Սելոմնոյ աւազանին մէջ պիտի լուացուէր այս օրերս, նկատելով որ Պրոպատիկէն, թէև թաղին զաւիվարէն ոչ շատ հեռու, հաղիւ կը բաւէ կրօնականներու լողանքին։ Այնուհետեւ դժբախտ Ուսումնական Խորհուրդն ալ որ արդէն հազար ցաւ ունի։։։ առանց մէկ կուտի, պիտի ազատէր Կէտիկ-Փաշայի դպրոցին ուսուցչական անվերջանալի դայթակղութիւններէն։ Քիչ մը զարմանալի կը թուի թաղեցւոց անտարբերութիւնը հանդէպ այնքան դպրոցակալից արարքներու, և աւելի զարմանալի՝ Թաղ։ Խորհրդին համբերատար ոգին ու կակուղկի համակերպութիւնը բարոյական քայքայմանց առջեւ։ Ուսումն։ Խորհուրդը մէկ քանի ամիսներէ ի վեր, բայց մանաւանդ վերջին ուրբաթ օր, պատեւ ունեցաւ հիանալի տեղեկութիւններ լսելու վարժարանին պաշտօնեաներէն ոմանց։։։ բարեկրթութեան մասին, մինչեւ իսկ կ'ըսուի թէ անդամներէն մին պահ մը պատրանք կրած է՝ կարծելով թէ աշխարհաղաքացի հրուչակաւոր ցեղի մը պատգամաւորութիւնը ներկայացած էր հոն։ այնչափ չէին նմաներ դասախարակներու, աւելի կամ պակաս։

Ուրիշ պատշաճութեան օրինակ մըն ալ եկած էր Բերայի ատատկեղբոն նոր Թաղէն։ Նորակարգ Թաղ։ Խորհուրդը, հանդուստաւէտ խորհրդարան մը պատրաստելէ յետոյ՝ ինքն անդամակիցներու բաւական, փութացած էր ընծայել իր նախախայրիքը, այլակերպ։։։ ֆէյժօա ֆելիվիոա մը։ — սպանիացի մարքիզուհի մը չկարծէիր սեւ աչքերով՝ այս ֆէլիչիոն։ պատուղ մը պարզապէս՝ զոր Անտրէ, ոչ բեւեռասոյզը, գտած և Արայ, ոչ գեղեցիկը, մեղ հրամցուցած էր ասկէ առաջ։— Ուսումն։ Խորհրդի քիմքը մաղ մնաց սակայն որ։։։ կծկուէր այս նորանշան նորահամ ֆէյժօյի փոխոխութենէն։ Պատուին հոտէն ու համէն հասկցուեցաւ որ Թաղ։ Խորհուրդը չէ յաջողած։։։ «ԷՔԷՖՆՈ» մը շակերտ արուեստին մէջ, և վայրի թուղ մը հաստատած է սխալմամբ։ Տեղական վարժարանին բարեկարգութեան ձեռնարկելով՝ առաջին անգամ յարմար դատեր է պաշտօնէ դադրեցնել զլխաւոր վարժուհին, չորս հինգ տարիէ ի վեր կանոնաւորութեամբ և արդիւնաւորութեամբ աշխատող նորապսակ տիկին մը, այն միակ պատճառաւ որ, ընութեան չնորհքին ընդունակ, մայր ըլլալու երեւոյթի ընծայած էր Տիկին Ն. Հ. միամտօրէն ու առանց բարակ հաշիւներու։

Ուսումն։ Խորհուրդը, որ ասանկ բան ալ տեսաւ իր օրերուն, կարծեմ խնդրած է իր Տոքթ։ Աաենապետէն։։։ ընախօսական ինչ ինչ պայմաններու մասին, որոնք ուսուցչական պաշտօնի հետ ալ կրնան համաձայնիլ առանց անպատեհութեան, մէկ երկու հրահանգ տալ անմիջապէս արտակարգն թաղականներուն։

Այսպէս թէ այնպէս՝ պիտի սպասենք հարկաւ այս նորօրինակ երեւոյթի մասնաւոր, Ուսումն։ Խորհրդի հետ, կամ նոր Թաղ։ Խորհրդի ուրիշ մէկ նախախայրիքին։։։ մնացեալ թաղեցիներուն հետ։

* * *

Սպասելու արուեստին յատուկ սրանչելի կանոններ սորվեցուցած է մեզ այն Ֆինիչ Ցանձնաժողովը, որ պաշտօն ունի մէկ քանի եկեղեցականներու դեղծումները քննելու, և որ երեք ամիսը միանդամ յայտարարել կու տայ՝ թէ գործի վրայ է դեռ։ Վերջին աշնանամուտի յայտարարութենէն հասկցուած է՝ թէ Ցանձնաժողովը քիչ առենէն իր պարտաւորութիւնները պիտի դոհացնէ լիովին։

Կ'ըսուի թէ Ազգ։ Վարչութիւնը միւս կողմէն նոր աշխատութիւններ պիտի ծրագրէ ու յանձնարարէ հետզհետէ այս Ֆինիչ Ցանձնաժողովին —վասն զի ինքն ալ նորանոր յանձնարարութիւններ կ'ընդունի՝ Մարտիլոյ Տ։ Իսթիճեան քահանայի և Ուսթերի Տ։ Մաշտոց վարդապետի հաշուոյն։— Մինչեւ իսկ կը հաւատան թէ քիչ օրէն Ցանձնաժողովը «Ֆոյ»-ն տկտղոսը պիտի ստանայ Վարչութենէն։։։ գործերու յարաճուն հանդամանքին բերմամբ, և պիտի կոչուի այնուհետեւ «Եկեղեցականներու գեղծմանց Վարչական Միայուն Ֆինիչ Ցանձնաժողով»։։։ սպանիական անուանակոչութեամբ։

ԱՐԷՏ

ԼԵՋՈՒԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Ցովհաննէս Էֆ։ Գազանճեան, որուն բանասիրական յօդուածները խղճամիտ ուսումնասիրութեանց արդիւնք են միշտ, վերջերս գրկած էր մեզ իր դիտողութիւնները բացառական բայերու մէջ չի և դերանուններու հայցականին մէջ գ ի գործածութեան մասին, այն յօդուածին տակ որ հրատարակած էի Մասիսի 151 դ. թիւին մէջ։

Գազանճեան Էֆ։ ըսելով հանդերձ թէ ընդհանուր կերպով համաձայն է պարզած տեսութիւններուս, երկու կէտի վրայ տարակարծիք կը գտնուի ինձ։ Նախ կը յայտնէ թէ միավանկ բայերուն առջեւ ալ պէտք է գործածել չ և ոչ չի, և երկրորդ զիեզ, զվեզ, զձեզ ձեւերը կ'ուզէ վարել արդի աշխարհաբարէն։

Արդի աշխարհաբարը հեղգհեղգ քերականական որոշ օրէնքներու համաձայն գրելու ընդհանուր փափաքը տեսնելով, որ գրեթէ ամէն կողմ ի յայտ կուգայ, անօգուտ չենք նկատեր երբեմն տեղ տալ մեր օրագիրներին մէջ այս տեսակ լեզուական խնդիրներու լուսաբանութեան և ասոր համար է որ ոչ միայն հրատարակիչնէ Գազանճեան Էֆ։ Նոյեմի յօդուածը, այլ և կը պատասխանենք իրեն։

Բացառական միավանկ բայերու առջեւ չի գործածելը, ըստ Գազանճեան Էֆ։, այնքան բանաւոր հիմ մը չունի, որովհետեւ եթէ ներդաշնակութեան պահանջներուն և ժողովրդի բարբառին համակերպիլ ուզենք, հարկ է չի գործածել ամէն բացասական բայի առջեւ, ըստ միավանկի թէ բազմավանկ։ Այս կէտին վրայ համարձակութիւն չենք։ Միավանկ բայերուն համար ժողովուրդը յատուկ ներդաշնակութեան օրէնքի մը հպատակած է միտ։ Այսպէս, սահմանական ներկայինի և անցեալին մէջ երբ բոլոր բազմավանկ բայերուն առջեւ կը գործածենք, միավանկներուն առջեւ կը գործածենք կու։ Ինչու։ որովհետեւ միավանկ բայէ մը առաջ ժողովրդեան խորթ կը հնչէ ը ձայնը։ Երբեք չպիտի կրնաք համոզել մեր ականջները որ հանդուրժեն կը գամ, կը լամ, կը տամ ձեւերուն փոխանակ կու գամ, կու լամ, կու տամ։ փորձողներ եղան այդ ձեւերը փորձնական սիրոյն, բայց այդ փորձերը՝ անօգուտ մնացին։ Նոյն ներդաշնակութեան օրէնքն է որ մեզի անհանդուրժելի կ'ընէ չգամ, չլամ, չտամ ձեւերը։ Երբեք չեմ լսած Պոլսոյ մէջ Հայ մը որ այդ ձեւերը գործածէ խօսակցութեան ատեն, մինչ յաճախ կը լսենք բազմավանկ բայերուն առջեւ բացասական չն առանց ի։ այսպէս կը լսենք չատ անդամ, չմնամ, չգիտցայ, չեսած, են։

Միավանկ բայերուն այդ յատկութեան պատճառաւ է որ ժողովուրդը պահպանած է դեռ, տեղ տեղ, չեմ ի գար, չիմ ի տար ձեւերը, մինչդեռ ի ն բոլորովին ջնջած է բազմավանկ բայերուն առջեւ։ այս պէս չ'ըսեր երբեք, չեմ ի տեսեր, չիմ ի կրնար, են։

Իրաւ է որ Այտընեան և իրեն հետեւելով նոր գրողներէն ոմանք կը ջանան տարածել չգալ, չտալ, չլալ ձեւերը, սակայն մենք, որ Պոլսոյ աշխարհաբարը աղբիւր առնինք մեզ, այս կէտին մէջ կը հետեւինք ժողովրդեան ընդունած ձեւին, և եթէ երբեք հարկ ըլլայ ընդունիլ վերոյիշեալ ձեւերը, այն ատեն կը մտածենք թէ պէտք է ընդունիլ նաեւ կը գամ, կը տամ, կը լամ ձեւերն ալ, որամաբանական ըլլալու համար։

Գալով դերանուններուն հայցականին, հա Գազանճեան Էֆէնտի մէկ կէտի մէջ միայն հակարծիք է մեզ, այսինքն ինքը կը փափաքի որ ինձ, մեզ, ձեզ ձեւերը միայն ընդունինք հայցականի մէջ և մնացեալներ զինձ, զմեզ, զձեզ ձեւերը, զորս ժողովուրդը չի գործածեր բնաւ։ Այս կէտին մէջ Գազանճեան Էֆէնտի համակարծիք պիտի ըլլայի, եթէ վտարեր զոր և զայն ձեւերն ալ զորս ժողովուրդը չէ նուազգործած։ բայց քանի որ կ'ընդունի թէ զիս, զքեզ, զիւրեանս, զանոնք, զոր, զորոնք, զայն, հայցականները պէտք է գործածել, չեմ կարծեր որ շատ որամաբանական ըլլայ վտարել զեզ, զմեզ, զձեզ ձեւերը միայն։ Թողով այն նկատողութիւնը թէ ժողովուրդը ինձ, մեզ, ձեզ ձեւերը չի գործածեր միայն իր հայցական, և մենք իրաւունք չունինք միայն հայցականին յատկացնել զանոնք,—ինչ որ արդէն բացատրած եմ ուրիշ առթիւ,—երկու ուրիշ պատճառներ կան որ կը հարկադրեն զմեզ համաձայն չըլլալ այս մասին Գազանճեան Էֆէնտիի հետ։

Նախ՝ սա թէ մեր գրական լեզուն վերջնապէս նուիրագործած է արդէն այդ հայցականները։ Արդարեւ, մինչեւ հիմայ հրատարակուած տասնի չափ աշխարհաբարի քերականութիւնները ընդունած են այդ ձեւերը, և այսօր Վենետիկ, Վիեննա, Պոլիս, Իզմիր հրատարակուող բոլոր աշխարհաբար դրուածներու մէջ կը գըտնենք զանոնք։

Ապա,—նկատողութիւն մը որ կարեւորագոյն է մեզ համար,— շատ որամաբանական չէ բոլոր էական դերանուններու հայցականները զ ով կազմել, նայնպէս յարաբերականին հայցականը, և անոնցմէ երեքը միայն բացառութիւն նկատել։ Թիւ մը քմահաճ չէ՞ ասիկա, մանաւանդ որ ընդհանուր սովորութեան ալ հակառակ։

Այտընեան տարիներ առաջ ընդունելով էական և յարաբերական դերանուններուն հայցականի դրաբար ձեւը։ կարեւոր պէտքի մը պատասխանած է, և այսօր պատճառ մը չենք տեսներ չեղելու այս մասին իր ճշդած կանոններէն։

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ԱՆՁԱՏ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

Մեր առաւեղոյր եռջանկութիւնն է որ ամենեն աւելի բռնամիներ կը հանի մեզի դեմ։

—Տկարամիս կը կոչենք զանոնք որ մեզի պէս չեն մտածեր։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Զոյգ գործարանցիներու կարեւորութիւնը վիրահատական տեսակէտով.— Երիկամունքներու քանի մը հիւանդութիւններ որ գործողութեամբ միայն կրնան բուժուիլ.— Երիկամանց տեղն խասիքը. — Երիկամանց մէջ քար եւ թարախ. — Կին մը որ այժմ մէկ երիկամունքով կ'ապրի.— Լաւագոյն է բժիշկի, վիրաբոյժի պէտք չունենալ։։։ առողջապահութեամբ.— Առողջապահական կարեւոր երկասիրութիւն մը։

Քանի մը անդամներ առիթ ունեցանք վիրաբուժութեան կատարած յանդուգն գործողութեանց վրայ խօսելու և յայտնելու թէ հիմայ վիրահատութիւնը խուզարկութեան և ախտահանչութեան միջոց մըն ալ է վիրաբոյժներուն ձեռքը։ Արդարեւ կը պատահին հիւանդներ որոնց քաշած հիւանդութեան նշանները բացորոշ չըլլալով կամ հիւանդութեանը համար գործադրուած բժշկական դեղերը օգուտ մը չընելով, վերջ ի վերջոյ թէ՝ հիւանդը և թէ՝ բժիշկը ճարահատած՝ վիրաբոյժին կը դիմեն և կը խնդրեն որ հաճի հիւանդին որովայնը բանալ և նայիլ թէ մէջը ինչ կայ։ եթէ հանելիք բան մը կայ հանուի, եթէ ոչ փորը գոցուի, կարուի և դարձեալ բժշկական դարմանները շարունակուին դէպ ի ապէկ։

Այս օրերս առիթ ունեցանք տեսնելու կին մը որ ամուսնի ի վեր լեարդին կողմը սատկիկ ցաւերէ կը տառապէր և դեղ մը օգուտ չընելով, հարկադրուած էր օր մը քանի մը անդամներ մարմնին մէջ մարմնին ներարկել տալու, գէթ փոքր ինչ ցաւերը թմրեցնելու համար։ Լեարդի կարկինոմի (cancer) կասածներ կային և բացորոշ բան մը ըսել կարելի չէր։ Կինը գործողութեան համակերպելով, փորը բացուեցաւ և դժբաղդաբար կասածը իրականութեան դարձաւ։ լեարդին ստորին երեսը ամբողջովին կարկինոմ վարակեալ էր։ Եթէ լեարդը գէթ մասամբ մը հիւանդ ըլլար, այդ մասը կը կտրուէր, վերքը կը խարուէր և հիւանդը ցաւերէն կ'ազատէր։ Ներկայ պարագային մէջ բան մը ըսել կարելի չըլլալով, փորը գոցուեցաւ և կինը դատապարտեալ է ըստ առջինի իր մորփինը շարունակելու։ Եթէ կինը երկու լեարդ ունենար՝ մէկը կը հանուէր և միւսը իր կարեւոր պաշտօնը կը շարունակէր։ Վիրահատութիւնը ուրեմն որչա՛փ ալ առաջ երթայ, կարելւոր եւ անզգոյ գործարան մը չպիտի կրնայ հանել։ Այս տեսակէտով մարդուս զոյգ գործարաններէն մէկուն միայն հիւանդ ըլլալը իրր բարեբաղդութիւն նկատելու է տակէ վերջը։ Եւ իրաւ ալ երիկամանց վրայ յաջողակօրէն գործ դրուած գործողութիւնները մեր ըսածը կը հաստատեն։

* * *

Ամէն մարդ դիտէ թէ երիկամունք երկու հատ են և մէջքին երկու կողմը կը գտնուին։ Կանանց մէջ մանաւանդ երիկամունք իրենց տեղէն խախտելու տարամարդութիւն մը ունին։ Այս տեղէն խախտումը երբեմն մեծ անհանգստութիւն չի պատճառեր և մասնաւոր կապ մը գործածելով հիւանդը հանգիստ կ'ընէ։ Բայց երբեմն՝ մերթ ընդ մերթ անտանելի ցաւեր կը պատճառէ և շատ անդամ ալ հիւանդութիւնը չճանչցուելով, ստամոքսը եւ ուրիշ գործարանները կը դարմանուին անօգուտ տեղը։ Հիմայ այսպիսի պարագաներու մէջ վիրահատները մէջքը կը բանան, երիկամունքը իր տեղը կը դնեն և կապերով կաշկանդելի վերջը խելքը գլուխը և անշարժ նստեցնել կու տան։ Այս գործողութեան անունը եթէ կը հետաքրքրէ ձեզի, Նէֆրօրաֆի է՝ որ կը նշանակէ երիկամունքը կարել։ Բայց երիկամունքներու անտակ հիւանդութիւններ կան որ կարելով չի լմնար, այլ պէտք է երիկամունքը հանել։ Այս գործարանը շատ կարեւոր է և առանց անոր մարդ չի կրնար ապրիլ։ բայց քանի որ զոյգ է, միւսը առողջ ըլլալու պայմանաւ և քիչ մը աւելի գործելով հանուածին պաշտօնը միայնակ կը կատարէ։

Այս օրերս երիկամունք հանելու գործողութեան մը մասնակցած ըլլալով, կ'ուզեմ ընթերցողներուն ալ պարզել այս կարեւոր, շահեկան և յաջող վիրահատութեան արդիւնքը։ Բայց կանխաւ ըսեմ թէ այս հիւանդին՝ գործողութեան դիմանալու եւ ապրելու մասին վերջին ծայր յուսահատելի է։ Երեւակայեցէք յիսուն տարեկանէ աւելի կին մը որ 5-6 տարի ջարանակ ալ երիկամունքէն տառապելով, նիհարցած, չոր ոսկոր և մսի՝ պէս բան մը եղած է։ Կ'երեւայ թէ հիւանդները անանկ հոգեկան վայրկեաններ ունին որ Հրք ցաւերէ տառապելով մտքերնին կը դնեն արմատական բան մը ընել և մահն ալ երկնային ազատարարը նկատել, ջիղերնին մասնաւոր կրթով մը կը սատանայ և իրենց վախս մարմնովը վիրական բանմանց կը դիմադրեն։

Երբ հիւանդին մէջքը կարուելով երիկամունքը երեւան ելաւ, երիկամունք ըսուելուն բան չէր մնացած։ Երիկամունքը թարախալից պարկ մը եղած էր։ Այս անօգուտ և մահատու պարկը հանուեցաւ եւ այդ պարկին մէջէն ալ տարօրինակ զոյներով և կարծես փոքրիկ կենդանիի մը նման քար մը ելաւ որ 25 կրամի չափ կը կշռէր։ Այդ օրն ի վեր կինը հանդիստ է և եթէ գանգատ մը ունի՝ այն է որ թող չեն տար անիոզնին մէջ նստելու և մնունդը շատ խնայողութեամբ կու տան։ Ահաւասիկ կին մը որ մէկ երիկամունքով կ'ապրի և ինք ալ շատ լաւ գիտէ ասիկա։ Բայց խօսքը մէջերնիս և ինչ որ չի գիտեր ինքը, մինակ երիկամունք մը չէ որ կը պակսի իրեն, այլ կոզ մըն ալ, որովհետեւ այդ խոշոր պարկին ճանրայ բանալու համար վիրահատը պարտաւորուեցաւ կոզ մըն ալ հանելու։ Երիկամունքին քով՝ կոզի մը խօ՞սքը կ'ըլլայ, մանաւանդ որ կոզ հանելու գործողութիւնը շատ հին է և արարչագործութեան սկիզբն ալ տեղի ունեցած է շատ անճիտա և արդիւնաւոր կերպով։։։

Հա՞րկ է ըսել թէ այս յաջող վիրահատութիւնը կատարողն էր դարձեալ՝ երկու հայ հիւանդանոցներու հաւատ վիրահատը որ Տոքթ։ Զարդարեան կը կոչուի, բայց բժիշկներուն ամէնէն անդարդն է, իր բոլոր հոգատարութիւնը վիրահատեալներուն հանանեխական արդուարդին նուիրած ըլլալով անուշտ։։։

* * *

Վիրահատութեան յաջողութիւնները և յաջողութիւնները ի՞նչ որ ալ ըլլան, միթէ միշտ լաւագոյն չէ՞ հիւանդ չըլլալու ամէն կերպ նախապուռչական միջոցներուն վրայ խորհիլ և ոչ բժիշկին գանգատներուն, ոչ ալ վիրահատին դանակին պէտք ունենալ։ Ամէն ժամանակ աւելի հիմակ է որ գիտնողը ամէն օր, ամէն վայրկեան այդ միջոցներուն վրայ կը խորհին, կը խորհին առողջութիւնը պահելու և զայն բարելաւելու՝ կատարելագործելով ընդարձակ և ամենակարեւոր գիտութիւն մը որ առողջապահութիւն կը կոչուի։ Հիւանդութիւններուն մեծագոյն մասը առողջապահութեան կանոններու անգիտութեան և զանցառութեան հետեւանքն է։ Երբ մեծանուն բժիշկ և առողջարան Ժիւլ Ռոշարն է որ կ'ըսէ թէ՝ «աւելի դիւրին է հարիւր անձեր հիւանդութենէ դերձ պահել քան թէ մէկ հիւանդ բուժել», պէտք է խոնարհիլ այս պատգամին առջեւ և հիւանդութիւններէ դերձ մնալու միջոցները ցոյց տուող առողջապահութեան ուսումը ժողովուրդին ամէն խաւերու մէջ տարածել։ Զեմ յիշեր ուր կարդացած եմ սա խօսքը թէ «բրժիշկը երբեմն կը բուժէ, շատ անգամ կը «փոխէ, միշտ կը մխիթարէ»։ Ցաւալի է այս ճշմարտութիւնը, բայց այս այսպէս է, քանի որ մարդս ժամացոյցի մը պէս լարուած և մէջէն տեղ դրուած է թէև, բայց խանգարուած ժամանակ՝ ժամացոյցին պէս չի քակուիր և ապրուած, մաշած մասերը չեն փոխուիր։ Գիտութիւնը այսօր իր խուզարկութեան մանրադիտակներով մեր թոտներուն կեանքն եռատանին տակ՝ ուղղելն անրուժելի կերպով կատղիր, սրսի մէկ դանակին եղծանիլը, թոքին մէկ բլթակին ծիւրիլը ճշդրտապէս կը հաստատէ։ Առողջապահութիւնն է միայն որ կը զգուշացնէ և ցոյց կու տայ թէ ոչքոյն ալ պատճառ եղած է ուղղին կոկղելուն, խոնաւ ցուրտը պատճառ եղած է յօդացաւի և յօդացաւն ալ սրտին դրդնակը եղծանած է, հակաեթական անրդուդութիւն մըն ալ թոքը վարակած է։

Այս կարեւոր ուսումը վարժարանական տարիքէն ողոց մտքին մէջ լաւ մը տպաւորուիլ է, որովհետեւ անգիտութեամբ՝ ամէն յոռի ունակութիւններ այդ տարիքէն կը սկսին և ունակութիւնները ստացուելէ վերջը շատ դժուար է զանոնք թողուլը։ Կեդրոնական վարժարանին մէջ առողջապահութիւն դասախօսութեամբ ամանակ եղանի կու տայի աշակերտներուն որ մեր ազգի աւելի բախտաւոր էին և իրենց վարժարանի ծրագրին մէջ առողջապահութիւնն ալ նշանակուած կը։ այդ դասերուն ունկընդրելով գերծ պիտի ըլլային շատ մը հիւանդութիւններէ և մոլի ունակութիւններէ։ հակաեթիսութիւնը մէկ կողմէ, մեղրասպներու ուսումը միւս կողմէ առողջապահութիւն մեծ դարի մը տուին և առողջապահիկ կանոնները ճշդեցին։ Այս նոր ծանօթութիւններուն վրայ հիմնուած Տոքթ։ Տաղաւարեանի Առողջապահութիւն-ը՝ որուն ընթերցումը վերոյիշեալ տողերը գրելու առիթ տուաւ ինծի, կարեւոր պակաս մը կը լեցնէ, քանի որ այսպիսի անհրաժեշտ և կատարեալ գրքոյկ մը չունէինք։ Ամէն անհատի քով և ամէն տան մէջ այս կարեւոր գիրքը գտնուելու է, որովհետեւ կեանքի մէջ ամէն օր պէտք կայ առողջապահութեան խորհուրդ հարցընելու և անկէ օգտուելու։

ՏՈՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, առաջնորդութեամբ Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիի տեղապահին և Թաղ. Խորհուրդի անդամներուն, շաբաթ օրը Սկիւտար գնաց և Իրիկուան ժամերգութեան ներկայ գտնուեցաւ։ Ն. Սրբազնութիւնը երկկ առաւօտ հանդիսաւոր պատարագ մատոյց Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ որուն ծանամութիւնն կը և քարոզ խօսեցաւ օրուան առնին վրայ։ Իրիկուն ալ Խաչիկացի արարողութեան նախագահեց և այս առաւօտ, Մեսրոպեան տօնի, տեղւոյն քահանայից դասուն և Թաղ. Խորհուրդին ներկայութեամբ՝ քարոզ խօսեցաւ մեռելոց յիշատակին վրայ։

Ս. Պատրիարքը շաբաթ և երկկ գիշեր հիւրընկալուեցաւ Թաղ. Խորհուրդի դասնամեայ Փոլմեան Կարապետ Էֆէնդիի բնակարանը և այս գիշեր պիտի հիւրընկալուի Թորգոմեան Գէորգ Էֆէնդիի բնակարանը։ Սրբազնութիւնը այսօր իրիկուան դէմ պատգամ մը պիտի ընէ Զամբէանի բարձունքը և վաղը պիտի այցելի տեղւոյն Թագային երկ. վարժարանները։

—Գարակիւղեան նախարարութեան գործակիցը Ցանձնաժողովը շաբաթ առաւիր առաջին նիստը գումարեց Ղալաթիոյ խորհրդարանը նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և կտակի գործադրութեան միջոցներուն վրայ նախնական խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ։

—Թէկիրտաղի մէջ աշխատող 65 հայ գործաւորներ, Ս. Պատրիարք Հօր միջնորդութիւնը խնդրած են, որպէսզի վերրսոյին իրենց պաշտօններուն մէջ մնալուն համար հարկ եղած դիմումը ըլլայ։

—Վանայ Քաղ. ժողովի անդամներէն Վարդան Էֆ. Գույումճեան մեռած ըլլալով, անոր տեղ, Գրիգոր Էֆ. Շահէոյեան ընտրուեր և խնդրուեր է Պատրիարքարանէ անոր հաստատութիւնը։

—Ս. Պատրիարք Հայրը յանձնարարեց Սամսթոյ Տ. Թադէոս քահանային որ Պատրիարքարանի քարտուղարներէն Նշան Էֆ. Կիւրճեանի գործակցութեամբ, գաւառներու աղքատ եկեղեցիներուն համար դգեստեղէն անօթ և մատեան հաւաքելու ձեռնարկի, քանի որ տուպերէց Շահղոպեան Տ. Յովհաննէս քահանայ ցարդ չէ ձեռնարկեր գործի։

—Ս. Պատրիարք Հայրը Գուր-Գարալ Ազքատասիրական Տնօրէն Խորհուրդին կազմութիւնը հաստատեց օրէնութեան դրով մը։

—Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ՝ գաւառային կարօտ եկեղեցիներուն համար Մկրտեան Տ. Յովհաննէս Ա. քահանայի ձեռքով հաւաքուած և Պատրիարքարան յանձնուած եկեղեցական դգեստներու և զրամական նպաստներու նախարատուներն են։

Տիկին Յարութիւն Խանէան 1 օմ. ոսկի, Տիկ. Յարութիւն Սարգսեան 2 թօփ շուրջառոցու պատմա և 255 դրշ., Տիկ. Ա. Յ. Գարակիւզեան 4 օմ. ոսկի, Տիկ. Ս. Կ. Գարակիւզեան 1 թօփ պատմա, Տիկ. Վ. Ն. Գարակիւզեան 1 թօփ պատմա, Տիկ. Մ. Տամատեանի ձեռամբ 24 մէջիտ ոսկի և 46 կանգուն՝ չափ ծոպ բանակի, Յարութիւն Էֆ. Սամանճեան 8 մէջիտ պատմա, Գրիգոր Էֆ. Շամամանճեան 1 թօփ արիճաղ, Յովհաննէս Էֆ. Գարամանճեան իր ձիպի վագիլն 2 օմ. ոսկի։

Տիկին Աղապի Տէր Ներսէսեան և Օրիորդ Եւգինէ Օրմանեան (Ս. Պատրիարքին քոյրերը) ինքնայօժար նուիրեցին 24 շապիկ՝ մոյեշտոպէս կարուած և պատրաստուած։

Տիրացու Թոմմաս երաժիշտ 30 դրշ., Թիմիթեանի Մէջ. Յարութիւն 2 ժամադիրք։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
ՏՕՔԹ. Ն. ՏԱՂՈՒՍԲԵԱՆԻ
Աստիճան և պաշտօնատարք
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ
Լիակատար ուղղագրութիւն
Դուռատեալ եւ յանձնարարեալ
ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՐԴԻՆ
Կարեւոր գործ ամէն մարդու համար
ԳԻՆ 25 ՂՐՇ.
Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քովն։
Կեդրոնատեղին է Պերպերեան տպարան
(Լսկի Զապթիէ ճաշտէի թիւ 61)
Կեդրոնատեղին ղրկուած 25 ղրշ. թղթատարութեան փոխն կամ հինգ ու կէս ֆիր. նոյ հանգամանքի փոխարէն, կը տացուի թղթատարով մէկ օրինակ։ 3—10
137

ԴԵՐՁԱԿ-ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Գ, ԵՒ Ա, ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Կ. Պոլիս Թարագճըլար փողոց թիւ 98
Նորելուկ կերպասներու ճոխ մթերք մը ֆրանս. և անգլ. նշանաւոր գործարաններէ ուղղակի յանձնարարեալ. տրամադրելի է ճաշակի տեր և վայելուչ հագուստ ուզող պատուարժան հասարակութեան։
Վաճառատան նշանաբանն եղած է միշտ «Ուղղութիւն և գոհացուցիչ գներ». հետեւաբար պէտք ունեցողները թող գան մեզ և գոհ պիտի մնան։ 1423 2—5

ԱԶԴ.—Դաշնակցական Օր. Ս. Մուրատեան պատիւ ունի ծանուցանելու արգոյ հասարակութեան թէ Լկ. Պօլիս դարձած ըլլալով պատրաստ է վարժարանաց և տուներու մէջ դաշնակի դասեր աւանդելու։
Դիմել Ղալաթիա, Գումիսիսն խան, թիւ 23 Ե. Վրայ Էֆ. եւ ընկ. Թղթավաճառատուն։ 135

ՀԵՂԱՓԱԿԱՆ

ՍՈՒՏԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Հակառակ Թայֆի ծանուցանին, Գերմանիոյ և Իտալիոյ դիւանագիտական կցորդները Քիչնէր փաշայի հետ Ֆաշոտա չեն գացած։ Ասոնք անցեալ հինգշաբթի Գահիրէ վերադարձեր են։

—Մարսիլիոյ աշխարհագրական Ընկերութեան ժողովին մէջ, անցեալ շաբաթաբթի իրիկուն, գեր-դիւցազան Մանթէյլ ասպետ խօսեցաւ Մարշանի արշաւախումբին վրայ։

«Ամէնէն անդամ ինձի յանձնուեցաւ այս արշաւախումբը։ Նախնական պատրաստութիւններէ ետքը որոնք մինչեւ 1893 տեւեցին, 1894 յունիսին Մարսիլիայէն ճամբայ ելայ։ Լանկոյ հասնելէս առաջ մը ետքը, երբ յատաջատցումս արդէն սկսած էր, հրաման առայ կենալու, որովհետեւ ծրագիրը մէկ կողմ մղուած էր։ Մինչեւ այսօր պատճառը չեմ գիտեր։ Երկու տարի ետքը, համանման յատակագիծով, պաշտօն մը յանձնուեցաւ հարիւրապետ Մարշանի։ Այս յատակագիծը երիտասարդի մը անհատական ձեռնարկութիւնը չէ։ Հասուն խորհրդածութեամբ որոշուած կատարական գործ մըն է, որոշ նպատակով, քանի որ 1894ին մէկ կողմ մղուելէ ետքը, նորէն ձեռք առնուեցաւ։

«Դարձեալ քաղաքականութեան համար ամէն բանէ առաջ յարատեւութեան ոգի պէտք է։ Երբ, ներկայ պարագային նման, գործը յանձնուեցաւ պահանջ, պէտք է զայն պահպանել։ Բայց չեմ ուզեր խօսիլ գաղտնի բաներու վրայ. ամէն մարդ պէտք է վստահութիւն ունենայ իր երկրին կատարութեանը վրայ։ Հիմակ անհիալից ենք, բայց պէտք է վստահինք այն մարդուն որ արտաքին գործերու գլուխը կը գտնուի և որուն կրնամ ու քաղաքական հարաբերութիւնը ծանօթ են։»

Ունկնդիրները որոնք բազմաթիւ էին, ջերմագին ծափահարեցին։

ՔԻՉՆԷՐ ՓԱՇԱՅԻ ՊԱՐԳԵՒԸ.—Գերմանի լրագիրները հեռագիր մը կը հրատարակեն թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը քանանչիկ հաղորդ ոսկիի պարգեւ մը պիտի տայ Քիչնէր փաշայի։

ԸՆՃԵՑԻ ՅՈՐՁԱՆՈՒՄԸ.— Սուտանցիները վերջերս յարձակումներ բրին Ըճէֆի վրայ որ Ֆաշոտայի հարաւային կողմը կը գտնուի Նեղոսի վրայ և պէտքիական սեփականութիւն է։ Պէտքիացի հրամանատար Հանոյ այդ յարձակումներուն վրայ սա տեղեկութիւնները հաղորդած է Պրիւսէլ։

Սուտանցիները յանկարծ յարձակեցան Ըճէֆի վրայ և բուռն ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ։ Նոյն միջոցին գերի բռնուած Սուտանցի մը պատմեց թէ Սուտանցիները Ըճէֆի յատաջկողմը երկու պտոյտ ու 104 հոգի բաղկացած պահականոցի մը վրայ յարձակեր են և թէ ուրիշ երեք յատաջապահ պահականոցներ հիւսիսէն, հարաւէն ու արեւմուտքէն այդ գիրքը կը պաշտպանէին։ Հիւսիսային պահականոցին մէջ էն գիշերին երեք անգամ հրաձիգի ձայն խնացուեր է։ Այս պահականոցը պաշտպանողները նահանջելով, բոլոր գիւղերը շտաբեր և սկրեր են Ըճէֆի պատնէշներուն ետեւ։ Ապատանիլ, բայց սուտանցի նիզակաւորներ անոնց հետեւէն հասեր են։ Սուտանցիները ամէն կողմէ յարձակեր են պատնէշներուն վրայ մաղլցելով և վերջապէս ներս մտեր են. անմիջապէս սպիտակամորթներուն տուները պաշարեր և ապամոթերքի մթերանոցը դրաւեր են։ Օգերու անոնցմէ վիճակէն սպիտակամորթները դժուարին կացութեան մէջ մնացեր են և թնդանօթներին ալ չեն կրցեր դարձնել։ Սպիտակամորթները գիւղերուն միանալով ատակի յարձակում մը բրեր են։ Այդ միջոցին պէտքիացի երկու սպայ մեռեր և հրամանատար Հանոյ և ուրիշ սպաներ վիրաւորեր են։ Սուտանցիները ամրոցին մէջ ունեցեր են 42 մեռեալ։ Ասոնք միայն նիզակ ունենալով, Եւրոպացիներուն ամէնքն ալ նիզակով վիրաւորեր են։ Ամրոցէն դուրս ալ շատ Սուտանցի մեռեր և վեց հոգի գերի բռնուեր են։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱՐՁԱՆ.—Անգլիական այն նաւարաժինէն դատ որ ծովակալ Հարքինսի հրամանատարութեամբ հեղինական Ջուրերը պիտի երթայ, տասնմեկ զրահաւորեալ բալակացած ուրիշ անգլիական նաւարաժին մը Ցունասանի Միլօ կղզին պիտի երթայ։

ՏՐԻՑՖԻՆԻՍԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Ֆրանսայի պատերազմական նախին նախարար զօրավար Մէրսիէի անունն ալ շատ կը յիշուի լրագիրներուն մէջ։ Զօրավարը, ինչպէս յայտնի է, Տրէյֆիւսը դատող դիւանական տաճարին նախագահն էր։ Հիմա կը մեղադրեն զինքը թէ դատի վերաբերեալ կապ մը թուղթեր պահած և չէ յանձնած Տրէյֆիւսի փաստաբանին։ Պ. Քաֆէնեաքի և զօրավար Զիւրլինէնի, Տրէյֆիւսի վերազատումին հոգատարելու նշանաւոր պատճառներէ մին ալ այս պարագան էր, որովհետեւ դատը վերբաստին տեսնուելուն զօրավար Մէրսիէն ալ հարկ պիտի ըլլար դատաստանի ներկայանալ։

Արդ, զօրավար Մէրսիէ, մէկ քանի լրագիրներու մէջ իրեն նկատմամբ այս մասին եղած հրատարակութիւններուն համար, այսպէս յայտնարարեց.

«Բնաւ չեմ դրգռիր՝ այս միջոցիս անուանս շուրջը յարուցուած աղմուկով։ Բանի մը վրայ միայն կը մտածեմ, այն է պարզապէս իմ դիւանուրի պարտքս կատարել։ Ռազմախարձերէն վերադառնալով խաղաղ կեանքով կը վերառնդեմ իմ զօրաբանական տեսչութիւնս։ Համակրութեան հանդամանքներ բերող ապրիլ ս.ե.է պատգամաւորութիւն չեմ ընդունած։ Այս մասին հրատարակուածները բնաւ ստոյգ չեն։ Եթէ այդ սպանները ինձի նեղիչանային, անշուշտ պիտի պատասխանի իրենց թէ ամէն բանէ առաջ ամէնքիս ալ յարգանք և հնազանդութիւն կը պարտինք օրէնքներուն։»

—Անցեալ օր Բարիզի պատերազմական տեսանին տակեր զնդապետ Բիքարտ տա յայտարարութիւնները բրաւ։

«Հաւանօրէն այս իրիկուն դիս տանին դիւանական բանտ։ Եթէ քանի մը օր ետքը դեր-զնդապետ Հանրիի ածելին կամ խարերայ էր Մէրսիէի չուտը խուլս մէջ գտնուի, պէտք չէ տակի հետեւցնել թէ անձնասպան եղած եմ։ Թիշտ հանդարտ է։ Ցանցանք մը զործած չըլլալով, աշխարհի վրայ բանէ մը չեմ վախնար։ Անձնասպանութիւնը բնաւ միտքս չանցներ եւ ամրողջ կեանքս մէջ այդ տեսակ յոսի գաղափար մը չեմ ունեցած։ Եթէ բանտին մէջ դիպես գտնուի, Ֆրանսայի բոլոր ժողովուրդը թող հասկնայ թէ մահս անպատճառ ոճրի մը արդիւնքն է։»

—Արմատական կուսակցութեան թերթերը բուռն յարձակներ կը հրատարակեն պատերազմական նախարար զօրավար Շանուանի և Բարիզի կառավարչ զօրավար Զիւրլինէնի դէմ և կ'ամբաստանեն թէ Բիքարտի կղզիանէն կ'ազատեցուցին։ Նախարարապետ Պ. Պրիսոնի դէմ ալ բուռն յարձակներ կը հրատարակուին։

—Ցիկլոն։ կ'ըսէ.—«Ֆրանսայի համբերութիւնը կը սպառի։ Դեր-զնդապետ Հանրիի խարերայութիւնը երեսուն հնգոյ զնդապետ Բիքարտի դէմ եղած հաղորդները արդեւք որոնն թելադրութեամբը կը կատարուի։

—Բիքարտի Ռէքէլ-Բլէ՛ ալ կ'ըսէ.—«Այս խնդրին մէջ ապայանկոյտն մեծ յանձնարարութիւն է Բիքարտի դէմ բացուած դատը։ Բայց ինչ որ ալ ընեն, ամէն մարդ իր արժանի պատիժը պիտի կրէ։»

ԷՍԹԷՐՀԱԶԻ.— Տէյլի Մէյլ կը հրատարակէ Էսթէրհազիի փաստաբանին մէկ նամակը, Լանանի լրագիրներուն անօրէնութեան ուղղուած, որոնք բռած կին թէ Էսթէրհազիի գումարներ ստացած է, լրագիրներուն կարգ մը տեղեկութիւններ հաղորդելու համար և թէ հարիւրաւոր խաղամանած է որ թարերայութիւններ բրած և մինչեւ դեր կատարած է անպատիւ ատեանարներու մէջ։ Էսթէրհազիի փաստաբանին նամակը կը հերքէ այս բաներուն և կը յայտնէ թէ երբ ժամանակը գայ հարիւրաւորը պիտի արդարացնէ իր ընթացքը և իր երկրին ու բանակին շահերուն հիմնատակող բան մը պիտի չըլլայ։

ԿԱՌԱՒԼԻԿՆԵՐՈՒՆ ԳԱՆՁՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Քէյզիէնէ Զայտոնի խօսելով Ֆրանսական լրագիրներու հրատարակութեան վրայ, կարգի մը լրագիրներու պաշտպանութեան խնդրին նկատմամբ, կ'ըսէ թէ Գերմանիա այս կարգի լրատուութիւնը մը չի ճանչնար Ֆրանսայի համար, երբ խնդիրը Գերմանացիներու և անոնց հասատատութիւններուն վրայ է։ Գերմանիա թող պիտի չի տայ որ Ֆրանսա այդ տեսակ հրատարակի մը կիրառումը փորձէ։ Դաշնագիրները՝ կ'ըսէ, դերման թերթը, տիրութեանց ներկայացուցիչներուն իրաւունք տուած են իրենց հպատակները պաշտպանելու։ Ֆրանսա երբեք այդ կարգի իրաւունք մը չէ ունեցած և Գերմանիա բնաւ չէ ճանչցած զայն։ Եթէ Ֆրանսա, կ'ըսէ Քէյզիէնէ Զայտոնէ, կ'ուզէ տանձգութիւն ընել Գերմանիոյ վերնագրական իրաւունքներուն, դերման կառավարութիւնը ամենայն ազդութիւնամբ դէմ պիտի դնէ։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼԻ ներկայացուցիչ Տոքտ. Լէյտ երեքշաբթի Պէրլին ժամանեց, ուր պիտի աշխատի Վիլհէլմ Բ-ի ներկայանալու։ Պ. Լէյտ կը կարծէ թէ անգլերէնի խորհրդաւոր համաձայնութիւնը, որուն վրայ այնչափ խօսուեցաւ, դեռ վերջնական կնքուած չէ։ Տոքթ. Լէյտ կը յուսայ անոր գործադրութիւնը տրդիւլ հարաւային Ափրիկէի Հանրապետութեան օգտին համար։

ՀՈՌՄԻ տաման քանոնաբերորդ տարեդարձին օրը Բարթաւիրայի մէջ, ուր բոլոր ընկերակցութիւնները հաւաքուած էին, Հռոմի քաղաքապետ Պ. Բուսրոլի կողմէ Ումպերթօ թագաւորին սա հեռագիրը զոր գրած էր իրեն ուղղուած շնորհաւորութիւններուն պատասխանելով.

«Հռոմ՝ այսօր ինձի ուղղած ողջոյնը շատ սիրելի է իմ սրտս՝ այնպիսի տարիի մը մէջ, ուր Իտալիա տոնած է յիսնամեակը ազգային հաստատութիւններու որոնց հովանիին տակ, և շնորհիւ վեհապետին ու ժողովուրդին համերաշխութեան, կը զարգանայ այն ոգին որ Բիւմոնթէի մայրաքաղաքին կը պահանջէր որ Հռոմ իտալիայ մայրաքաղաքը ըլլայ։ Իսկ թէ ձեզ բերուած յաղթանակները յիշատակը քաջութիւն ներշնչէր մեր սիրտերուն, յայտնուելու և անհրաժեշտ հաւատքը ունենալու, որպէս զի հանդիպ այն մեծութեան և փառքին որ Հռոմի անունը մեզ ցոյց կու տայ։»

Քաղաքապետը հեռագիրը կարդալէ ետքը բանախօսութիւն մը ըրաւ և բարեմաղթութիւններ ըրաւ թագաւորին ու թագուհիին համար, ջերմ ծափահարութիւններու մէջտեղ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.—Հռոմն կը գրեն Ֆիկարոյի թէ քաղաքական տեսութիւններուն մէջ, վերջին դէպքերուն առթիւ, մեծ կարեւորութիւն կու տան Գերմանիոյ կայսեր և Իտալիոյ թագաւորին տեսակցութեան Վենետիկի մէջ։ Սակայն ուրիշ դիրքեր կը նկատեն սա պարագան թէ երկու վեհապետներուն հետ իրենց արտաքին գործոց նախարարներն ալ կան։ Կ'ըսուի թէ նախարարները համաձայնութեան ծանր առարկաներու վրայ պիտի խօսին։ Նոյն ծայրայեղներու դէմ ձեռք առնուելիք միջոցները և յետոյ զէնքերու թնդիրը, զոր Իտալիա կ'ուզէ սկզբունքով ընդունիլ, բայց երբ հարմարութեան։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.—Մանրկայն կը գրեն թէ անցեալ ուրբաթ օր ապատամբական Ակուինտոյի վրայ թունաւորման փորձ մը կատարուեր է։ Իր սպասաւորը տեսած ըլլալով որ սպանիոյի գերի մը Ակուինտոյի կերակուրը կը խառնէ, պատուհան մը կերեր և իսկոյն մեռեր է։ Տասնեւմեկ Ֆրանչիսքեաններ իրենց մեզանակից կ'ամբաստանուին։ Ժողովուրդը ուզեր է մեռցնել բոլոր սպանիացի գերիները, բայց Ակուինտոյոս կրցեր է արգիլել։

—Օրէկոն և Ասչոնա գրահատարներէն դատ, 5000 դիւցազ որ Մանիլա պիտի դրկուին, այժ տարա Ամերիկացիներու պահանջումներուն, եթէ Սպանիացիները չընդունին դանոնք։

—Սպանիացիները կ'ուզեն Մինդանաոյ վերջը տարուել Քուպան պարակը զործադրութիւնը, սակայն յանձնաժողովին ամերիկեան պատուիրակները չատ երկար կը դանեն այս պարմանած ամը։

—Զօրավար Մաքսիմ յայտարարեց թէ Քուպայի համար 50,000 հոգի պէտք պիտի ըլլայ, Փիլիպինեներուն՝ 20,000 և Բարթօ-Ռիքոյի՝ 14,000։ Հավանի Ամերիկեան զօրքերը 4000 հոգի պիտի բաղկանան։

—Բարիզի հաշտութեան յանձնաժողովին սպանիական պատուիրակներուն արարած հրահանգին կցուած է նաև քան ՀԷՀ բաղկացած հարցարան մը, երկրորդական կէտերու վրայ։

—Բարիզի սպանիական դեսպանը փաղը Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին պիտի ներկայացնէ հաշտութեան յանձնաժողովին սպանիացի պատուիրակները։ Եթէ ամերիկեան պատուիրակները յառաջիկայ շաբաթուն Բարիզ ժամանեն, մինչեւ սեպտ. 18 պիտի աւարտի նախնական գումարումը, ուր պիտի որոշուի յանձնաժողովին աշխատութեան եղանակը։

—Սպանիական Թրանսատլանթիք շոգենաւային ընկերութիւնը կը յայտարարէ թէ հարարաւոր վիրաւոր ու հիւանդ զինուորներու այնչափ նեղութիւն պատճառ եղած են Ամերիկացիները, փութացնել տալով Սանթիակոյի պարարելը։ Ճամբան մեռնողներուն թիւը հարիւրին տակը եղած է, սակայն հաշուելու Սպանիա ցամաք ելլելէ յետոյ մեռնողները։

—Սանթանաերէն սեպտ. 21 թուականով կը հեռագրեն թէ Վէ-ֆոթ-ի հրամանատար Եվանթէ և ուրիշ սպաներ Սանթանաեր ցամաք ելլելնուն, ասոնց մէկը ծովակալ Սէրվերան կարծուեր է։ Մէկ քանի հոգի բաւական սեղ անոնց հետեւեր են սիկցցէ դաշտերով։

—Հրամանատար Եվանթէ չէ ուզեր պատասխանել իրեն եղած հարցումներուն, ըսելով որ զինուորական ատեանին առջեւ պիտի խօսի։ Հրամանատարը Մ. Նահանգներուն մէջ ալ նոյն ընթացքին հետեւեր է։ Իր վիրքերը դեռ կատարելապէս բժշկուած չեն։

—Սպանիոյ կառավարութիւնը սա ամսամտչակները որոշեց Բարիզի յանձնաժողովին իր պատուիրակներուն.— Նախապահին 12,000 ֆր. անդամներուն՝ 8000 ոսկի և մէյ մը պաշտօնականներուն՝ 2000, 1750, 1500։ Ճամբու, բնակարանի եւ այլ ծախքերն ալ կառավարութիւնը պիտի վճարէ։

—Մանիլայի արքեպիսկոպոսը տեսակցութեան մը մէջ յայտարեր է թէ ներքին կռիւներու պատճառաւ Փիլիպինեցի ընկերները բացարձակ անկախ ըլլալու կարող չեն, որովհետեւ միշտ իրարու հետ կռուելով նորէն բարբարոսական վիճակի մէջ պիտի խնան։ Արքեպիսկոպոսը կը փափաքի վերջնել սպանիական իշխանութիւնը, որովհետեւ ապատամարները հիմա շատ զօրաւոր են և Սպանիա երկարատեւ պատերազմի մը պէտք ունի անոնց յաղթելու համար։ Պէտք եղածը սա է որ արեւմտեան զօրաւոր ազդութիւն մը անմիջական միջամտութիւն մը ընէ։ Հարկ է հրդեհական միջոցները հեռացնել, որովհետեւ ժողովուրդը բոլորովին հակառակ է անոնց։ Միջամտութիւնները իրենք իրենց մէջ կռուելով վարիչներն ուելի կը կոտրեն։ Սա՝ քաղաքական ոգին իշխանութեանը տակ չեն գտնուիր։ Բանի մը Սպանիացիներ ալ յայտարարեր են որ եթէ սպանիացի պաշտօնատարները վերահաստատուելու ըլլան, իրենք պիտի մեկնին կղզիէն։ Շատ մը սպանիացի զինուորներ չեն ուզեր զէնք առնել և նախամեծար կը համարին Ամերիկացի ըլլալ։ Բնիկներու բնդհանուր ժողովին մէջ Ամերիկացի միանալու կուսակիցները մէկէն զէմ եղեր մեծամասնութիւն ունին։

ԾԱՐՍՑԵՂՆԵՐՐ.—Քանի մը լրագիրներ գրած էին թէ Զուլիցերիոյ ոստիկանութիւնը օտար ոստիկաններէն տեղեկութիւններ առած է Լուչէնիի նկատմամբ, իր ոճիրը գործելէ առաջ։ Բոլէ՛ Բոլիէ՛ Բոլիէ՛ Զայտոնէ, Զուլիցերիայէն պաշտօնական տարիւրի առնելով, կը ծանուցանէ թէ այս լուրերը բացարձակապէս սուտ են։ Զուլիցերիոյ ոստիկանութիւնը կը յայտարարէ թէ ոչ մէկ օտար ոստիկանութենէ տեղեկութիւն մը չի առած Լուչէնիի նկատմամբ։ Վիեննական թերթը կը յարէ. «Զուլիցերիա մտերս նորէն պիտի պահանջէ Իտալիայէն որ Զուլիցերիա զանուող իտալական գաղթականներուն մասնաւոր պիսպագիրներ տրուին իրենց ծննդավայրերու քաղաքապետներէն։ Կ'ըսուի թէ գաղթականներէն անձնական տուրք մը ալ պիտի առնուի իբրեւ քանթրոլի միջոց մը զուլիցերիական հողի վրայ։ Իտալական ներկայացուցիչներուն Զուլիցերիա բնակուելու վերաբերեալ կանոնները պիտի փոխուին, որովհետեւ զուլիցերիական պաշտօնեաները յատաքոս տեսած են թէ գաղթականները կեղծ անցագիրներ ցոյց կու տան։ Պէրնի պաշտօնական միջավայրերէն առնուած ամէնէն ճշդի լուրերը ասոնք են»

—Զուլիցերիական լրագիրները կ'տատաջարկեն արգիլել հրատարակութիւնը այն թերթերուն որոնք օտարներուն կողմէ կը հրատարակուին և ծայրայեղ գաղափարներ կը քարոզեն։ Օտար հրատարակիչներն ալ ամիջապէս արտաքսել։ Կ'տատաջարկեն նաեւ լրջօրէն ուսումնասիրել Զուլիցերիոյ քաղաքական ստատիկտութեան վերակազմութիւնը և եթէ հարկ ըլլայ՝ յատելումը։

—Բրատիոյ նախարարները, անցեալ երեքշաբթի գումարուեցան Գերլիզի մէջ ներքին գործոց պաշտօնատուներ, և խորհրդակցութիւններ կատարեցին ծայրայեղներու դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ։

ԼՈՐՏ ՍՈԼԶԲԷՐԻ սեպտ. 9/21ին Լանտան վերադարձաւ։

ՊՈՒԶՍԱՐԻՒ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ.— Համապոլսէն Նոթիլիէն Պ. Պոլսի գիրքին առթիւ կ'ըսէ թէ Պիզմարքի յիշատակներուն հրատարակութիւնը, բայց մէկ քանի պաշտօնաթղթերէ, պատմական ապրիւր մը չի կրնար նկատուիլ։ Որովհետեւ Պիզմարքի խօսակցութիւններու պահուն ազատութեամբ ծանօթագրութիւններ ընել կարելի չէր, գիրքը յիշողութեանցներով լեցուած է։ Սխալներ ալ հաւանական կը նկատուին, որովհետեւ Պ. Պոլսի ակնոցը ծանր է։ Արդէն ոմն ալ կը ցուցնէ թէ Պիզմարքի խօսքերը նոյնութեամբ գրուած չեն։ Եթէ Պ. Պոլս, Պիզմարքի թուղթերը կարդի դրած պահուն, նոթեր առած է, իշխանը տեղեկութիւն չէ ունեցած, հետեւաբար անխորհրդատութիւն գործած է։

ԼՍՖԷՏԿԻ բարձրագոյն Խորհուրդը սեպտ. 26ին պիտի դատի Բիկա Մինոտով զիրեալները, որ դիւանական գաղտնիքներ բերեան հանած էր Լեհաստանի ընդ. Լիգայի։ Սարեր ալ հաւանական կը նկատուին, որովհետեւ Պ. Պոլսի ակնոցը ծանր է։ Արդէն ոմն ալ կը ցուցնէ թէ Պիզմարքի խօսքերը նոյնութեամբ գրուած չեն։ Եթէ Պ. Պոլս, Պիզմարքի թուղթերը կարդի դրած պահուն, նոթեր առած է, իշխանը տեղեկութիւն չէ ունեցած, հետեւաբար անխորհրդատութիւն գործած է։

ԼՍՖԷՏԿԻ բարձրագոյն Խորհուրդը սեպտ. 26ին պիտի դատի Բիկա Մինոտով զիրեալները, որ դիւանական գաղտնիքներ բերեան հանած էր Լեհաստանի ընդ. Լիգայի։ Սարեր ալ հաւանական կը նկատուին, որովհետեւ ժողովուրդը բոլորովին հակառակ է անոնց։ Միարանութիւնները իրենք իրենց մէջ կռուելով վարիչներն ուելի կը կոտրեն։ Սա՝ քաղաքական ոգին իշխանութեանը տակ չեն գտնուիր։ Բանի մը Սպանիացիներ ալ յայտարարեր են որ եթէ սպանիացի պաշտօնատարները վերահաստատուելու ըլլան, իրենք պիտի մեկնին կղզիէն։ Շատ մը սպանիացի զինուորներ չեն ուզեր զէնք առնել և նախամեծար կը համարին Ամերիկացի ըլլալ։ Բնիկներու բնդհանուր ժողովին մէջ Ամերիկացի միանալու կուսակիցները մէկէն զէմ եղեր մեծամասնութիւն ունին։

ԾԱՐՍՑԵՂՆԵՐՐ.—Քանի մը լրագիրներ գրած էին թէ Զուլիցերիոյ ոստիկանութիւնը օտար ոստիկաններէն տեղեկութիւններ առած է Լուչէնիի նկատմամբ, իր ոճիրը գործելէ առաջ։ Բոլէ՛ Բոլիէ՛ Բոլիէ՛ Զայտոնէ, Զուլիցերիայէն պաշտօնական տարիւրի առնելով, կը ծանուցանէ թէ այս լուրերը բացարձակապէս սուտ են։ Զուլիցերիոյ ոստիկանութիւնը կը յայտարարէ թէ ոչ մէկ օտար ոստիկանութենէ տեղեկութիւն մը չի առած Լուչէնիի նկատմամբ։ Վիեննական թերթը կը յարէ. «Զուլիցերիա մտերս նորէն պիտի պահանջէ Իտալիայէն որ Զուլիցերիա զանուող իտալական գաղթականներուն մասնաւոր պիսպագիրներ տրուին իրենց ծննդավայրերու քաղաքապետներէն։ Կ'ըսուի թէ գաղթականներէն անձնական տուրք մը ալ պիտի առնուի իբրեւ քանթրոլի միջոց մը զուլիցերիական հողի վրայ։ Իտալական ներկայացուցիչներուն Զուլիցերիա բնակուելու վերաբերեալ կանոնները պիտի փոխուին, որովհետեւ զուլիցերիական պաշտօնեաները յատաքոս տեսած են թէ գաղթականները կեղծ անցագիրներ ցոյց կու տան։ Պէրնի պաշտօնական միջավայրերէն առնուած ամէնէն ճշդի լուրերը ասոնք են»

—Զուլիցերիական լրագիրները կ'տատաջարկեն արգիլել հրատարակութիւնը այն թերթերուն որոնք օտարներուն կողմէ կը հրատարակուին և ծայրայեղ գաղափարներ կը քարոզեն։ Օտար հրատարակիչներն ալ ամիջապէս արտաքսել։ Կ'տատաջարկեն նաեւ լրջօրէն ուսումնասիրել Զուլիցերիոյ քաղաքական ստատիկտութեան վերակազմութիւնը և եթէ հարկ ըլլայ՝ յատելումը։

—Բրատիոյ նախարարները, անցեալ երեքշաբթի գումարուեցան Գերլիզի մէջ ներքին գործոց պաշտօնատուներ, և խորհրդակցութիւններ կատարեցին ծայրայեղներու դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ։

ԼՈՐՏ ՍՈԼԶԲԷՐԻ սեպտ. 9/21ին Լանտան վերադարձաւ։

ՊՈՒԶՍԱՐԻՒ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ.— Համապոլսէն Նոթիլիէն Պ. Պոլսի գիրքին առթիւ կ'ըսէ թէ Պիզմարքի յիշատակներուն հրատարակութիւնը, բայց մէկ քանի պաշտօնաթղթերէ, պատմական ապրիւր մը չի կրնար նկատուիլ։ Որովհետեւ Պիզմարքի խօսակցութիւններու պահուն ազատութեամբ ծանօթագրութիւններ ընել կարելի չէր, գիրքը յիշողութեանցներով լեցուած է։ Սխալներ ալ հաւանական կը նկատուին, որովհետեւ Պ. Պոլսի ակնոցը ծանր է։ Արդէն ոմն ալ կը ցուցնէ թէ Պիզմարքի խօսքերը նոյնութեամբ գրուած չեն։ Եթէ Պ. Պոլս, Պիզմարքի թուղթերը կարդի դրած պահուն, նոթեր առած է, իշխանը տեղեկութիւն չէ ունեցած, հետեւաբար անխորհրդատութիւն գործած է։

ԼՍՖԷՏԿԻ բարձրագոյն Խորհուրդը սեպտ. 26ին պիտի դատի Բիկա Մինոտով զիրեալները, որ դիւանական գաղտնիքներ բերեան հանած էր Լեհաստանի ընդ. Լիգայի։ Սարեր ալ հաւանական կը նկատուին, որովհետեւ ժողովուրդը բոլորովին հակառակ է անոնց։ Միարանութիւնները իրենք իրենց մէջ կռուելով վարիչներն ուելի կը կոտրեն։ Սա՝ քաղաքական ոգին իշխանութեանը տակ չեն գտնուիր։ Բանի մը Սպանիացիներ ալ յայտարարեր են որ եթէ սպանիացի պաշտօնատարները վերահաստատուելու ըլլան, իրենք պիտի մեկնին կղզիէն։ Շատ մը սպանիացի զինուորներ չեն ուզեր զէնք առնել և նախամեծար կը համարին Ամերիկացի ըլլալ։ Բնիկներու բնդհանուր ժողովին մէջ Ամերիկացի միան

ներ է Վեհ. Սուլթանին կողմէ արտայայտուած ցաւակցութեանց համար։ Դեսպանը պատասխաներ է թէ իր Օգոստոսիոս Վեհապետը միշտ բարեկամական զգացումներ կը տածէ Ցարեց Եղբվի կայսեր համար, թէ կայսրուհիին մահը մեծ ցաւ պատճառած է Վեհ. Սուլթանին որ իրեն՝ դեսպանին՝ պաշտօն տուած է ցաւակցութիւն յայտնել Ցարեց Եղբվի կայսեր։

ԲԱՐԻԶԻ օմ. դեսպան Միւնիր պէյ, 1900ի արուեստասիրաց համար օմ. պատուիրակի փոխանորդ կարգուած ըլլալով, Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ անոր այդ պաշտօնին համար թաշկակ մը վճարուի։

ԱՊԳԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ.—Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը, կ'ըսէ Իփոսմ, գրեց Ներքին գործոց նախարարութեան, ժողովրդին ծանուցանել թէ ապահովագրական ընկերութիւններուն հետ պայմանագրութիւն չինքին և այս կարգի ընկերութիւններու պատկանող պաշտօնեաները կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն առանալ եւ-քը միայն գործառնութիւն կատարեն։

ԲԱՐՔԱՓԵՐԸ.—Մաքսային վերատեսչութեան և Բարքափերու ընկերութեան միջև անհամաձայնութիւն ծագած է։ Պատճառը սա է թէ Ընկերութիւնը քարափերու շինութենէն առաջ, յանձն առած էր Ղալաթիոյ հին մաքսատան գետնին տեղ, 7000 քառակուսի մէթր, համանման գետին մը տալ նոր շինուած քարափին վրայ։ Ընկերութիւնը հիմա կ'ուզէ 4000 մէթր գետին տալ և այն ալ Թոփխանէի մասերը, որ առաջուան տեղին դիրքը չունի։ Պետական Խորհուրդը որուն յանձնուած է խնդիրը, որոշեց որ Բարքափերու ընկերութիւնը պէտք է առողջապահական պաշտօնատան մօտ և 7000 մէթր գետին մը տայ մաքսատան։ Այս որոշումը պիտի հաղորդուի քարափերու ընկերութեան։

ԶՐԱՄԲԱՐՆԵՐԸ.—Պէշիքթաշի ու Բերայի յատուկ երկու ջրամբար և Պոլսոյ կողմին յատուկ երկու ջրամբար պիտի նորոգուին։

ԲԱՌԻԶՈՒԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.—Տիլավէր փաշայի որդւոյն, Բէյուքպէյի մենաշնորհ արուեցաւ կ. Պոլսոյ մէջ քաւչուի գործարան մը հաստատելու։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Զեռնհաս պաշտօնարանին առաջարկուեցաւ սիկառէթի թուղթերու միջոցաւ վիճակահանութիւն մը կազմակերպել և հասոյթէն տարին 600 ոսկի տալ Ալիպէյ իւրքաքիր պրակը թիւ մը պիտի ունենայ և պիտի գտնուի հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնարանին հրկզութեանը տակ։

ՍՆԱՏՕԼՈՒԻ ՆԱՀԱՆՁՆԵՐՈՒՆ ԸՆԴՀ. քնիչ Շաքիր փաշա առաջարկած էր Գըզըլ Բրմաք գետը նաւարկելի ընել և այդ ծրագիրը յաջողցնելու համար ընկերութիւն մը կազմել։ Զեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ առաջարկուած պայմանները նոյն տեղին համար ղժուարաւ գործագրելի են, ձեռնարկից ուրիշ ծրագիր մը պատրաստելու որ աւելի դիւրաւ գործագրելի ըլլայ։

—Շաքիր փաշա, որ ժամանակէ մը ի վեր ենդակիա կը գտնուէր, եղզատ ուղեւորեր է։

ՍԿԻԻՏԱՐԻՆ ԱՏԱՆԱ նորէն հեռագրական թել մը պիտի հաստատուի։

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԼՈՅՍ.—Անատոլուի երկաթուղիներու ընկերութիւնը որոշեց եւլեկարական լոյս գործածել վագոններու մէջ։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը գրեց հարկ եղած տեղերը տեղեկագրել՝ ոչ-իսլամներէ զինուորական տուրքի ենթակայ եղողներուն և վերծանացողներուն ցուցակը։

ՆՈԱՍՏ.—Երկաթի կարօտ իսլամներուն համար շաբաթ օրը 740 պարկ պղինձ Դանտիա ղրկուեցաւ։

ՊԱՆՔԱ.— Իզմիրի վաճառականները որոշած են տեղական պանքա մը հաստատել, ինչպէս կան Սալոնիկի ու Մարսիլիի մէջ։

ՀՐԴԵՀ.—Երկկ գիշեր ժամ 6½ին հրդեհ ծագեցաւ Պոլիս, Բարմաք Գարու, Թրամուէյի գիծին վրայ, քարակիր տան մը միջին յարկին որ այրեցաւ. նոյնպէս տակը գտնուած խանութները և Մաքսաձիներու կողմը երկու խանութ։ Տունը ծխավանառ Ալի էֆ.ի սեփականութիւն էր և քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամ Մէհմէտ պէյ վարձքով կը բնակէր։

ԶԵՂՏՈՒՄՆԵՐ.—Իգոռամ կիմանայ թէ Պոլսոյ ներքին ապրանքներու մաքսատան կալերներու թարնաթի մթերանոցի պաշտօնեայ Յովհաննէս աղա արտիէն տուրքէն բաւական գումար մը իւրացուցեր է, զոր երեւան հաներ են քննիչ Հաղբը ու Նուրի պէյերը։ Մաքսային Խորհուրդը այս մասին հարկ եղածը ի գործ կը դնէ։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ միրգերու և բանջարեղէններու մաքսատան մէջ 30,000 ղրուշ դպրիմներու վրայ մնացած է և 12,000 ղրուշի գանձման տոմիս ալ անհոգութիւններ գործուած ըլլալով երկու պաշտօնեայ պաշտօնէ դադրեցուցուեր են։

ԶԵՆԻՒ ՀԱԽԱՔՈՒՄ.—Իզմիրի մէջ նաւարկութիւն ընող քաջի մը անձերու դաշտնները և ուրիշ զէնքերը հաւաքուեցան։

ԲԱՂԷՇԻ նոր կուսակալ Մէֆիտ էֆ. իր պաշտօնատեղին ժամանեց։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Սեպտ. 5էն 12, կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 183, որոնց 106ը խլամ (43 այր, 63 կին), 66ը՝ քրիստոնեայ (34 այր, 32 կին) և 11ը հրեայ՝ (6 այր, 5 կին)։

ՊՈԼՍՈՅ Պատժական ատեանը անցեալ օր ի բացակայութեան պրպտեցաւ դատով մը զոր Ահմէտ աղա ու Ալի պէյ բացած էին Մալի-մոլ ու Սէրվէր լրագիրներու արտօնատէր Մէհմէտ Թահիր պէյի դէմ։ Այդ լրագիրներու մէջ հրատարակուած էր թէ Ահմէտ աղա ու Ալի պէյ աղքատ գեւահաս աղջիկ մը խաբելով հանր ատուն մը տարած, գինովցուցած ու պատիւը բռնաբարած են անբնական կերպով։ Ուստի Ահմէտ աղա ու Ալի պէյ պատուոյ հատուցում կը պահանջէին։ Դատին ատեն երկու կողմն ալ ներկայացած չըլլալով, դատաւորը ի բացակայութեան վճռեց որ Մէհմէտ Թահիր պէյ հինգ ոսկի տուգանք վճարէ, այս վճիռը իր լրագիրներուն մէջ, ամիս մը հրատարակէ. վճիռը հրատարակուի նաև օմ. երկիրներու ուրիշ թերթերուն մէջ Թահիր պէյի ծախքով։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ կուսակալը, Նախկը փոխանորդ կարգելով, Մարտին գացեր է քննական պատրաստի համար։

ՖԷՆԵՐԻ մէջ կատուցուած պուլկարական եկեղեցին ծախքն է մէկ միլիոն ֆր.։

ՑՈՒՆԱԿԱՆ թերթերը կը հերքեն այն լուրը թէ Ցունաց Ս. Պատրիարքը ծանրապէս հիւանդ եղած ըլլայ։

—Ցունաց Պատր. փոխանորդը շաբաթ օրը Ալթը Մէրմէր գնաց և նստատ բաշխեց հրիպեղեներուն։

ՆԷՃԻՊ ՄԷԼՀԱՄԷ էֆ., օմ. նորընտիր գովոյը Պուլկարիոյ, ուրբաթ գիշեր Սոֆիա ուղեւորեցաւ։

ՍՊԱՆԵԱՆՈՑՆԵՐԸ.— Մոնթէօ— կիմանայ թէ թուրք մասնաճիւղերու պատգամաւորութիւն մը Բ. Դուռը երթալով ազերբայճիր մը տուեր է Պետականխորհուրդին թէ եղերը մինչեւ Եւպի Գուլէի սպանդանոցը փոխադրելէն կը վնասուին և այդ պատճառաւ պարտաւորուած են միսի գինին վրայ յաւելում մը ընել։ Պահանջեցին որ հին սպանդանոցները մնան որոնք 60 տարիէ ի վեր գոյութիւն ունին։ Պետական Խորհուրդը ծանոյց թէ մինչեւ որ Քաղաքապետութեան կարծիքը չառնուի, որոշում մը չի կրնար տրուիլ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ չոգենաւային նոր ընկերութիւն մը պիտի կազմուի Թուրքիոյ և Յունաստանի ծովեզերքներուն միջև. չոգենաւային երթեւեկութիւն հաստատելու։ Հիմնադիրներն են Պ. Աքարամանկա, Էմպէրիքօ և Ֆոքոլօ։ Եւրոպայի նաւահանգիստներն ալ չոգենաւեր պիտի ղրկուին։ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պիրէոնի մէջ պիտի ըլլայ։

ԲԱՐԻԶԻ ՄԶԿԻԹԸ.—Բարիզի մէջ կատուցուող մզկիթը կը գտնուի Մոնսոյի մէջ։ Մինչեւ հիմա Բարիզ բնակող Իսլամները աղօթքի համար դեսպանատան ամսմար կը դիմէին։ Բարիզի մէջ Իսլամներու թիւը կը հասնի 550ի։ Միւս կողմէ միւսա Բարիզի մէջ գտնուող Թուրքերու, Թունուզցիներու և Ճէզայիրցիներու թիւն է 400։ Մզկիթին շինութեան ծախքը պիտի ըլլայ 900,000 ֆրանք։

ՍԻՆԱԿՈՅ.—Կայս. Իրատէ մը արտօնեց Եափայի չրջակայքը Աբիր, Այսուն և Բարամիս անուն տեղերը հրկէական երեք աղթաման կատուցանել։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ թուրքերէն և հրէերէն Մէսէրրէթ լրագիրը, Ֆրանսերէն յաւելուած մը հրատարակած ըլլալով, անպայման կերպով դադրման դատապարտուեցաւ։

—Իզմիրի մէջ կին մը զաւակ մը ծներ է բերանին մէջ երեսուներիս ակռաներով։

ԲԵՐՈՒԹԻ մէջ ժամանակ մը ի վեր ծաղկախտ և հարաճիգ ճարակած է։

ԳԱՐԹԱԼԻ Զինիի գիւղին մէջ անցեալ հինգշաբթի գիշեր հրդեհ ծագեցաւ նորաշէն երկու ամոյներու սենեակին։ Հարաբ, մազերը բոցերու մէջ, վեսին հետ հազիւ կրցաւ ազատիլ։ Թէ՛ այդ և թէ՛ ուրիշ երկու տուն այրեցան։ Փեսան, Մոլլա Ահմէտ, պահեստի զինուոր էր, թուրք ահեղելէն պատերազմէն նոր դարձած։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ԳԱՎԱՌԻ մէջ անցեալ գիշեր Մէհմէտ անուն մարդ մը, գինով վիճակի մէջ, պառկած սենեակին պատուհանը ճեմիշ կարծելով բնակարանի պէտքը հագուստ միջոցին վար ինկաւ և չորս կողմը կոտրտեցաւ։

ՓԱԽՃՈՒԱԾ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆ.— Իզմիրի մաքսատան մէջ ուղեւորի մը վրայէն 20 հազար ղրուշի գոհարեղէն գտնուեցաւ։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.—Նիքոլա Պոլոնաքի անուն երիտասարդ մը, ուրբաթ օրը յանկարծամահ եղաւ իր տանը մէջ, Թաթավլա։

ԱԶԳ. Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՎԱՅՑՆԵՐՈՒ ԸՆԿ. Ընկերութեան երկաթէ ճամբաներուն համար պէտք եղած 2000 երկաթէ ձողերուն համար ըլլալիք նուազագոյը վերջ. նախանպէս տեղի պիտի ունենայ առաջիկայ հինգշաբթի 17/29 սեպտեմբեր, առաւօտեան 11 ին (Ր. Ե.)։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

12/24 սեպտ. 1898 1—3

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Օսմաններէն լեզուի ծանօթ ուսուցիչ և Պետական Խորհրդի քարտուղար ՊԵՏՐՈՍ ԷՖԷՆՏԻ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ 18դ. երկարասրութիւնը

«Իլավէլի Նէվտէթէ», եաթատ մուքատասի միւնասէբէթ ճէլտիսէ», ընտիր ձեռագիր նամակներ, մասնաւոր գրական և իրաւագիտական ծանօթութիւններով ճոխացեալ։ Ընտիր տպագրութիւն, ճոխ պարունակութեամբ իր տեսակին մէջ եզական։

Բոլոր գրավաճառներու քով կը գտնուի։

111 8—12

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Ա.ՅՍ ՕՐՈՒՍ.Ն

Վիէննայի թերթերէն, 23-24 սեպտ.

ՍՕՄԱԼԻԻ ԱՐՇԱԽՈՒՄԸԸ.—Հուսգարական ակումբին կողմէ Սոմալիի եղերքը ղրկուած արշաւախումբը, զոր կը վարէ Տոքթ. Հայնրիխ Բաշ, սեպտ. 5 թուակիր ձիպատութիւն նամակ մը ղրկելով իր վրայ լաւ լուրեր կը հաղորդէ։

ՖԱՇՈՏԱ.— Տէյլի Քրոնիքլ Գահիրէէն կիմանայ թէ Էսիրը իր բանուելուն վախով ապատ արձակեր է Քաուֆման Նոյմիկլա գերմանացին։

—Բարիզէն հինգշաբթի թուով կը հեռագրեն թէ լաւատեղեակ ակումներու մէջ չվիճացուիր Մարշանի արշաւախումբին օգնութիւն ղրկուած ըլլալու լուրը։

ԲԵԹԵՐՍԹՈՒՐԻՒ թերթերը կը գրեն թէ Ռուսիոյ արտաքսոր դեսպանը Հավանանի մէջ Պ. Վլասով՝ Բեդերպուրգի կը դառնայ։

ԻԹՕ մարքիզը Ռիմէրի թղթակցին հետ տեսակցելով ըսեր է թէ Կայսրը կը յուսայ ամբողջովին գործադրել անոր (մարքիզին) տուած խորհուրդները բարենորոգումներու մասին։ Իթօ մարքիզը տասն օրէն Ճարան պիտի դառնայ։

Տէյլի Նիւ-ի հեռագրով կիմանայ թէ Մայր կայսրուհին շատ վշտացեր է Լիւհունկ-Զանկի անկումին համար Ռուսիոյ դեսպանին դիմումներէն և այդ խնդրին մէջ Անգլիոյ դեսպան Պ. Մաքսոնպոյի բռնած ընթացքէն, որ այս անկումին համար երեք խորհրդակցութիւններ ունեցած է Ռուսիոյ դեսպանատան գործակատար Պ. Բաղվլի հետ։

—Շոնկայէն կը հեռագրեն թէ Նիւ-Զաւանկի երկաթուղիին համար եղած փոխառութիւնը հարիւրին հինգ տոկոսով բաշխուսրուած է։

ՇԻԼԻ ԵՒ ԱՐԺԱՆԹԻՆ.— Ուրբաթ օրը Շիլիի արտաքին գործոց նախարարը և Արժանթինի դեսպանը ստորագրեցին այն գիրը, որով Անգլիոյ թագուհւոյն իրաւարարութեան կենթարկեն դարձեալ իրենց սահմանագծերի վէճը, որ ծագած է հարաւային լայնութեան 26°52'45" աստիճանին վրայ։

ԾԱՅՐԱՑԵՂՆԵՐՈՒ.— Ռիօ-տը-Եանէյրոյէն Նիւ-Եորք Հէրըլտի կը հեռագրեն թէ Սան-Բաուլոյի մէջ քանի մը խարտոցի ծայրագեղեր ձերբակալուեր են։ Ժողովուրդը այդ ձերբակալութիւնները խմանալով ցոյցեր ըրեր է խարտոցի հիւպատոսարանին առջեւ. ոստիկանութիւնը պաշտպաներ է հիւպատոսարանը։

ԱՆԳԼԻՈՅ թագուհին Քէտլիսթոն-Իրլանդի Լորտ ոտոյդոն ու տասիճանը շնորհեց Հնդկաստանի նորընտիր փոխարքայ Պ. Քըզընին։

—Անգլիական լրագիրները կը գրեն թէ Զինաստանի և մանաւորաբար Շանհայնի մէջ բորտութեան հիւանդութիւն ծագեր է, Քիաո-Զէուի գերման կայանին նաւային զօրքերուն մէջ մահ մը պատահեր է։

Բարիզի թերթերէն, 23 սեպտ.

ՍՈՒԼԹԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Տէյլի Մէյլ կը հրատարակէ իր թղթակցին տեսակցութիւնը Իսալիոյ արտաքին գործոց նախկին նախարար Պարոն Պլանի հետ (նախկին դեսպան կ. Պոլսոյ)։ Իսալիոյ դիւանագէտը յայտարարեր է թէ Ֆաշոտայի խնդիրը ամէն կերպով կրնայ բաղդատուիլ Քասալայի խնդրին հետ և թէ Ֆրանսա պարտի Ֆաշոտան վերադարձնել Եգիպտոսի, ինչպէս Իսալիա Քասալան յանձնեց անգլիական զօրքերուն, անոր գրաւումէն ետքը։

Թան չի հաւատար թէ Պարոն Պլան այս կարգի յայտարարութիւն մը բրած ըլլայ։ Վասն զի, կը յայտնէ, եթէ Իսալիա Քասալայի մէջ երկար ատեն զինուոր ունենալէ ետքը, զայն Եգիպտոսի թողուց, պարտաւորուած էր այնպէս ընելու, Հռոմի մէջ 1891 ապրիլ 15ին Պ. Բուսլիսիի և Լորտ Տըֆերինի միջև կնքուած պայմանագրութեամբ։ Բայց 1894 մայիս 12ին երբ Անգլիա վարձքով Քոնկոյի պետութեան թողուց, Եգիպտոսի նպաստաւոր նմանօրինակ վերապահութիւն մը չեղաւ։ Հետեւաբար, կ'ըսէ Թան, Քասալան կարելի չէ իրբեւ օրինակ առնել Ֆաշոտայի խնդրին կարգադրութեանը համար։

—Թայմզ կ'առաջարկէ որ Ֆաշոտայի խնդրին առթիւ բանակցութիւն մը կատարուի Բարիզի և Լոնտոնի դահլիճներուն միջև։ Մինչդեռ անգլիական ուրիշ լրագիրներ կ'առաջարկեն որ անգլիական կառավարութիւնը բռնի այժմ լուծէ խնդիրը։

—Քիչնէր փաշայի համար մեր քաղաքական լուրերու բաժնին մէջ ծանուցած ենք թէ անգլիական կառավարութիւնը քանի հինգ հազար անգլիական ոսկի պարգեւ պիտի տայ։ Լոնտոնի թերթերը կ'ըսեն թէ Քիչնէր փաշա երբ Անգլիա վերադառնայ, Լոնտոնի քաղաքապետութիւնը իրեն պիտի տայ քաղաքացիութեան վկայական մը և պիտի նուիրէ պատուոյ սուր մը։ Քիչնէր փաշայի ազնուականութեան տիտղոս ալ պիտի տրուի որ Լորտ տերու ժողովին մէջ պիտի բազմի՝ իրբեւ Պարոն Քիչնէր Խարթում։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Լոնտոնի լրագիրները Ֆրանսական դեսպան Պարոն տը Բուբսլի մեկնումին համար ցաւ կը յայտնեն և միւս կողմէ կ'ուրախանան թէ Պ. Բանսոնի պէս մտացի, փորձառու և հայրենասէր անձնաւորութիւն մը Ֆրանսայի ներկայացուցիչ պիտի ըլլայ, մանաւանդ Ֆաշոտայի խնդրին համար որ կրնայ զրժուարութիւններու տեղի տալ։

ՁԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Բէյքինէն անգլիական աղբիւրէ կը հեռագրեն թէ կայսեր վերջին ժամանակներս ցոյց տուած քաղաքական գործունէութիւնը արդիւնք է մայր-կայսրուհիին ազդեցութեանը։ Ինչպէս շաբաթ օրը ծանուցինք, կայսեր գործունէութիւնը սկսաւ կարգ մը հրամանագիրներով։ Մայր կայսրուհին, որ երկար տանէն ի վեր գործէ քաշուած էր, հնական իր երբեմնի ազդեցութիւնը սկսած է գործել արդէն վրայ։ Միւս կողմէ լուր կայ թէ մայր կայսրուհիին նոր գործոն դեր մը ստանձնելուն արդիւնքը պիտի ըլլայ խնամակալութեան մը կազմութիւնը, Լի-Հունկ Զանկի իր պաշտօնին մէջ վերահաստատուելովբ։ Բանիսի կարգադրիչը և կայսեր սիրելին, Բանկեաս Մէյի, հրաման ստացեր է Բէյքինէն հեռանալու, (Տե՛ս այս օրուան Հեռագիրները)։

ԾԱՅՐԱՑԵՂՆԵՐՈՒ նկատմամբ փութով բանակցութիւններ կը կատարուին ամերիկեան պատուիրակները կ'ուզեն Փիլիպպինները միացնել Մ. Նահանգաց։

Ա.—ոտրիոյ կայսրը

ՎԻԷՆՆԱ.—Աւստրիոյ կայսրը այս օրերս Իշլ պիտի երթայ հանգչելու և մեկուսանալու համար։

Դէոպոնոական ֆոքոնո—Ռիւն

ԲԱՐԻԶ.—Կը հերքուին այն լուրեր թէ Մանթէպլլօ կոմսը՝ Բեդերպարրի և Ռիվէրսօ մարքիզն ալ Վիէննայի ֆրանսական դեսպանութիւններէն պիտի քաշուին։

Գիւտեռաւան հեռագիրներ

ԲԱՐԻԶ, 25 սեպտ.— Վերադառնալի որոշումը ոչ թէ երկուշաբթի այլ երեքշաբթի օրը պիտի արուի Նախարարներու Խորհուրդին կողմէ՝ նախագահութեամբ Պ. Ֆելիքս Ֆոռի։

Ա.ՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Տրէյֆիւսի խնդիրը

ԲԱՐԻԶ, 25 սեպտ.—Պ. Տէրուլէտ այսօր միթինկ մը կազմակերպեց, հայրենասէրներու նախկին դաշնակցութիւնը վերակազմելու նպատակաւ։ Բուռն ճառ մը արտասանեց Տրէյֆիւսի խնդրին համար. խստիւ պարսաւեց նախարարապետը ու նախարարները՝ վերադառնալի մասին անոնց ունեցած ընթացքին համար։

Էմիրերհոյէ խոսպոդոնո—Ռիւնը

ԼՈՆՏՈՆ.—Օսպոերվէր կը հրատարակէ Էսթէրհազիի հետ տեսակցութեան մը արդիւնքը։ Էսթէրհազի կը խոստովանի թէ ինք գրած է Տրէյֆիւսի վերագրուած Պորտրոն, հրամանաս Սանտէր գնդապետին, որ այն ատեն պատերազմական պաշտօնատան տեղեկութիւններու դիւանին տնօրէնն էր, և դեր-դնդապետ Հանրիի, որովհետեւ Տրէյֆիւսի դատաստանութեան համար ապացոյցներ չկային։ Նամակին այն մասը «գալով Տ...ի» որ Տրէյֆիւսը դատապարտող զինուորական ատեանին յանձնուեցաւ բնաւ Տրէյֆիւսին համար չէ, այլ տեղեկութեանց դիւանին ատարդամ պաշտօնեայի մը։

Կրէոպէ

ՀԱՆԵՎ.— Անգլիայի ծովակալ Նոէլ Սուտա ժամանեց։

«Լո-կարբ» ֆամոնո—ը

ԼԻՎԸՐՈՒԼ.— Լո-կարբ չոգենաւը, որուն համար մտահոգութիւն կար, հոս հասաւ։

ՐՈՊԼԷՐԴ ՖՈԼԷՃ

Սոյն Քոլէճ, հաստատեալ կայս. Բարձր Իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպան ու Ամերիկեան նոյնօրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կաճառ մը որով կը կառավարուի. նաեւ ընտիր և յաջողակ ուսուցիչներ՝ Հայերէն, Պուլկարերէն, Գարերէն, Գերմաներէն, Յունարէն և Թրքերէն լեզուաց համար։ Ունի գրատուն մը, իբր 8000 հատորներէ բաղկացեալ, երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական և բուսաբանական հաւաքածոներ, և բնագիտական, տարրաբանական, բնախօսական և այլ բազմաթիւ գործիներ։

Քոլէճին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդաց. նոր տնօրինութիւնք եղած են բնական գիտութեան դիւրութիւններ ընծայելու համար։

Բոպէրդ Քոլէճի մէջ աւանդեալ դասերն և գիտական ուսմանց լեզուն Անգլերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իր մայրենի լեզուն և տոհմային պատմութիւնը։ Հայերէն լեզուի և դպրութեան համար գծուած է ուսման կատարեալ ընթացք մը որուն պիտի հետեւի իւրաքանչիւր հայ ուսանող։

Հաստատութեան քարաշէն և հոյակապ չէնքերը կառուցուած են Բուսմէլի Հիսար, Վոսֆորի Եւրոպական կողմը գտնուող քերդերուն ետեւը ըլլոյ մը վրայ, որոյ դիրքը Վոսֆորի ափանց վրայ գեղեցկագոյնն և ամէնէն առողջարարն համարուած է։

Քոլէճին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տեսչութիւնն, ի Բուսմէլի Հիսար։

102 16—24

SIROP DE RAIFORT

Տղոց ուշադրին կազմուածքը զեղեցնելու, մարմնոյ թուլութիւն, վիրի խորշերու լցումը անմիջապէս կ'անհետեցնէ Կրէոսոթ Լաբէ. Էոդոսոդոր Ռէֆոդոֆ օշարովով։

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4ՐԴ Երեսը

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կը ծանուցանենք յարգոյ հասարակութեան թէ վարժարանս բացուեցաւ սեպտ. 3ին։ Իսկ դասախօսութիւնը սկսան նոյն ամսոյն 7ին։

Վարժարանս կը բաղկանայ 8 դասակարգէ և կ'ուսանգուին Հայերէն, Գաղղերէն, Գերմաներէն և Տաճկերէն լեզուներն և միշնակարգ վարժարանայ յատուկ գիտութիւնք,

Վարժարանիս մէջ կը դասախօսեն՝ բացի Մխիթարեան վարդապետներէն, նաեւ արտարին գաղղիացի և այլ ուսուցիչներ։

Ուսողական գիտութեանց և գաղղերէնի համար վարժարանս ունի վկայեալ (diplômé) ուսուցիչներ։

Վարժարանս կ'ընդունի գիշերօթիկ, կիսաթոշակ և արտաքին աշակերտներ։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմելու է վարչութեան ամէն օր մինչեւ կէս օր։

10—10 Վարդապետ Վարժարանի
124 Բանկալիի

ՍԱՓՐԻԶ Մ. ՄԵԼԲՈՆԵԱՆ

Պ. Մելբոնեան իր Բերայի չիտակ ճամբուն վրայ գտնուող խանութին պզտիկ գալուն համար, աւելի մեծ խանութի մը վարձած է դարձեալ Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, Զիւմպիլ փողոց թիւ 1, ուր նորաձեւութեան համեմատ կը յարդարէ այրերու, կիներու եւ տղոց մագերը, կը դարմանէ մազի հիւանդութիւնները, եւ կանանց գլխարկներու համար ձեւաւոր փռիղներ կը շինէ։ Ասկէ դատ կը գնէ ամէն տեսակ կտրուած մագեր և կը ծախէ անոնց շինուածը։ Ֆոթոկրաֆիներու եւ հարսնիքի համար ամէն օր բաց է խանութը։ Միայն, եթէ Վասքոր երթալու հարկ ըլլայ, յաճախորդներէն կը խնդրուի որ քանի մը օր առաջ իմաց տան լուրը։ Պզտիկ տղոց մագերը չատ ափսոս կը կորցրէին։

96

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ԶԱՓԻ ՎՐԱՑ
Գ. ԷՐՄԼԵԱՆ Ռ. ՄՂԲԵՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս, Սուլթան համամ Թոքչիլար խան Ա. յարկ թիւ 18, 20, 22, 24 քաշարանները.

Մթերանոցիս մէջ եղանակին յարմար ամէն տեսակ նորաձեւութեամբ պատրաստուած հագուստներ և կերպասներ կը գտնուին, ածան, տոկուն, լաւ ու ճաշակաւոր, որոնք Եւրոպայի մէջ պատրաստուած հագուստներէն աւելի նուրբ և ազնիւ ըլլալով ուրիշ վաճառատուներէն 20 առ. % պակաս և ջոհացուցիչ են։

Կը խնդրուի արգոյ հասարակութիւնէն որ հաճին մեր վաճառատունը այցելել և ստուգել որ Պոլսոյ և Զալաթիոյ տուներուն հետ մրցելու փիճակին մէջ է։

Կանանց համար լաչէներ ալ կը գտնուին։ Կիրակի օրերը բաց է։

23 ԳԻՆ ՈՐՈՇ 46—150

ԲԻԼԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին

1828
L'UNION
DE PARIS

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն

Ընկերութեան գրասենեակն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԲԱՆ

Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սէյմոն Էֆ. Քայսերլեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Մէհրան Էֆ. Տէր Նէրսէսեան
Կ. Պիս, Կալաթա, Թահտապուրան Խան, Օսմ. Պանքային դէմ։

ՔԻԶԻԶԱՆ.
QUISISANA
(Բէրա Մէթ փողոց. Նոսիէնի Սանիրալ Գարէրիքպոյուն)

Բոլոր ամուսիններու անգուգական հաստատութիւնը իրեն կը քաշէ Բերայի հասարակութեան ամէնէն ընտրեալ դասակարգը։ Սպասարկութիւնները շատ գոհացուցիչ կերպով տեղի կ'ունենան. գործողութիւնները շատ կանոնաւոր կերպով կը կատարուին և ամէն յաճախորդ գոհ սրտով կը մեկնի։ Մեքենաներուն պարզած տեսարանը մանաւանդ այնքան հրապուրիչ է և գիներն ալ այն ատեանն դիւրամատչելի որ ամէն մարդ հոն կ'անցընէ իրիկուան հանգիստի ժամերը։ 95 9—15

ՍԳՈՅԻ ՄՕՍԻԻ ԶԳԱՆ ՍԵԱՐԱԿ

Երլտրզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայր Սգոյ եւ Ֆոուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտանական դիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համամարդ ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, իր այտառարեմ որ ձեր Մ'որիւ ծկան իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելի, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական զիտութիւնն ի վաղուց աստի ուչկած է, մասնաւորապէս այդ յարգոյ պատասխանութեան մէջ։ Տ.Ը. Մ. Ֆ. ՄԱՎՐՈՅԻՆԻ ՓՈՌՇ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,00)

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մէջ՝ որոյ բաժնեհարք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի դումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մեկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթարկեալներուն համար։

ESTABLISHED 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կոյծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաւ և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ենթաները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Գուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ԱՐՄՏԻՓ.—Ցորեն.—Վերջացող չարթուան մէջ հասաւ 20,000 քիլէ կակուղ ցորենը Ռումելիի զանազան տեղերէն, օխան 38-39 բր.ի։ Հանար.—Վաճառում չի կայ։ Եգիպտացորեն.—Բաւական վաճառում եղաւ հրապարակին վրայ։ Դարի.—300,000 քիլէ ծախուեցաւ Ռումելիի տեսակէն, քիլէն 28 1/2—29 ղրշ.ի։ Վարսակ.—Վաճառում չի կայ։ Թռչնակեր.—Վաճառում չի կայ։ Սուսամ.—300,000 օխա ծախուեցաւ տեղական սպառումին համար, օխան 81—82 բր.ի։ Լուբիա.—500 պարկ ծախուեցաւ Դանուբի տեսակէն, օխան 82—85 բր.ի։ Ալիւր.—1,500 պարկ հասաւ Վառնայի տեսակէն, պարկը 83 ղրշ.ի, 800 պարկ Պրայիլայի տեսակէն, պարկը 84-89 ղրշ.ի և 1000 պարկ Օտէսայի տեսակէն, պարկը 95-110 ղրշ.ի։

ԴԱՂԹԱԲԵՐԻ.—Շաքար.—Թրիէսթէն հասաւ 1,900 պարկ։ Ծախուեցաւ 1,900 պարկ Թրիէսթէի տեսակէն, կենդինարը 90-104 ղրշ.ի։ Խանուտ.—1,750 պարկ ծախուեցաւ, 100 օխան 5—6 օսմ. ոսկիի։ Բրինձ.—Շաբթուան մէջ հասան 360 պարկ եգիպտական, պարկը 80 ղրշ.ի, 200 պարկ ռիզոն, պարկը 44 ֆրանքի և 600 պարկ բանկուն, պարկը 113 ղրուշի։ Պղպեղ.—50 պարկ ծախուեցաւ օխան 7 3/4-8 ղրշ.ի։ Սիպերիական կարագ.—Թարմաբոքի տեսակէն վրայ քիչ մը գործ եղաւ օխան 11 ղուրուշէն։ Մոմ.—500 սնտուկ Ֆուրնիէ ծախուեցաւ, սնտուկը 47 ղրշ.ի։ Բարիւղ.—Թրանսիթի ընթացքի գործառնութիւններ, սնտուկը 17 1/2 ղրուշէն. ուղարկանին սնտուկը 21 1/2 ղրշ. ոսկի։ դրամ կ'արժէ մեր հրապարակին վրայ։

ԱԼԲՈՒՄ.—Շաբթուան մէջ հասան 79 տակառ Թէրէնինօբ, 38 1/2—43 օխան մէկ օսմ. ոսկիի, 20 տակառ Քօրատ-քօփքա, 40—41 օխան մէկ օսմ. ոսկիի և 18 տակառ ռումանական 41—42 օխան մէկ օսմ. ոսկիի։

ՀԱՆՔԱԾՈՒԽ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Քարտիֆին թօնօն կ'արժէ 28-30 շիլին, Նիւքասթլինը 24-26 շիլին և Սկովտիականինը 20 1/2-23 շիլին։

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱ.—Բաւական կարեւոր գործեր։

ՍԻՐԱՅՈՒՆԵԼԻՔ ՆԻՒԹԵՐ.—Թիֆթիֆ.—220 հակ ծախուեցաւ, օխան 21 1/2-21 3/4 ղրշ.ի։ Բուրդ.—Գործ չեղաւ, սպրանքի պակասութենէն։ Բամպակ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Մեհմաֆ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Կապերս.—Կարեւոր գործառնութիւններ։ Աֆիոն.—9 սնտուկ ծախուեցաւ Պալըքէսիրի տեսակէն, օխան 154 ղրշ.ի։ Դեղին մեղրամոմ.—Վաճառում չի կայ։ Ձեհրի.—Քիչ մը առուծախ եղաւ։ Բայսլրիի տեսակին օխան կ'արժէ 3 ղրշ., Լենկերիինը 80-85 բարա, և Զիլէ, Թոդատ, Զորումի տեսակներուն օխան 2-2 1/4 ղուրուշ։ Գիլսոր.—Վաճառում չի կայ. հրապարակը հաստատուն է։ Մուսուլի սեւին օխան 5 ղրշ. կ'արժէ, ճերմակինը 6 1/2 ղրշ։ Մորթ.—Վաճառում չի կայ. օխան 6-14 ղրշ. կ'արժէ։ Ընկոյզ.—Վաճառում չի կայ. օխան 45-50 փր. կ'արժէ։ Կաղին.—Վաճառում չի կայ։ Պտուղ.—Հրապարակին վրայ գործ չեղաւ։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ռ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ամենէ դուրեկաւոր վայր յարիւ, Ճիշդ Զբաղաքեանց դիմաց)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն ալ անդամն կը լեցնեն. ցաւազրկելու և քաշելու վերաբերեալ պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գինի ինչուորելու ըստ պոչիկի, ծամելոնին, և ապա ուրուանելոնին երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թարմացուցիչ գեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց.Դ. Ամերիկ. սով. հաստատեալ ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (Դեկ- Կ- ը) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Դեկ- Կ- էնէրը) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գաղջուցիչ կրնան գիմել իւրեանց բնակարանն, ինչ- 1 Խրիսվիկ ֆոդոյ։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻԻՆԻԻԹ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 14 500,000
Պահեստի դրամ	» 26,504,000
Տարեկան հասոյթ	» 58,937,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիներով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌԵԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիտիս խան. 20 21 22

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն սխորժահամ ձկան իւղն է «իրօֆօսֆիթ տը չօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ աղդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սրբաձա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՐՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱՋԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղադրծներուն և դեղավաճառներուն քով։

ՇՈՒՐՈՒ ՌՈՒՍԻԱ

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հաբթուան երթևեկութիւնք

Հ. 15 27 Միտիլի, Իզմիր, Պիրէոս, Ալեքսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի։

Հ. 16 28 Նավաստարանին աւարտմանդակ, առաւօտեան ժամ 10։

Բ. 17 29 Տարտանէլ, Մյսիոզ, Սէլանիկ, Իզմիր ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Շբ. 19 1 Իւէպոլու. Սամսուն, Օրտու, Տիրապոն, Տրապիզոն եւ Պաթում առաւօտեան ժամը 11ին։ 562

ԹԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ՀՅՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ

Ուր- -ֆոբ Նիւ- -ոիորք կը բռնեն Լիվերպուլ և Ամերիկայ գիծ-

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Գոթնիտ	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7288	Ազաս	2393
Բալտնիա	5587	Մարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալթիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ելէբրօ	2143	Մորոքքօ	1855
Գլտար	1876	Քամպանիա	12950
Էերպուրկ	1614	Լուքանիա	12850
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՋՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսանտրա խան, թիւ. 401
Ղալաթիա 571

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ, Գլասգոյ, Մէնչիսթրիոյ և Սիւ- Եորքի միջև բեռնոց լաստեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Շամէնս	3000	Թիպս	2500
Անգլիա	3000	Նէրթիա	2400
Թէյսրը	3000	Սալտրիա	2250
Բեանորուս	3000	Թէրա	2250
Տարոս	3000	Սֆինքս	2000
Սամանի	3000	Կասբրնի	1500
Տարտանէլ	2500	Գիւլեն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՂ և ԸՆԿ.
Ուէթոլ խան
ՋԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
563 31. Ճէյմս Սթրիթ Լիվերպուլ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՐԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՊ

Ընդարձակ Հալէ, Կ. Պոլսոյ և Օթիսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Ծխատարդ	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Արպանօ	1069	Գոմա	1497	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Բօգարիօ	1862
Այէրթօ	3607	Գոնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անձէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիսսոյ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Միլվիօ	1193
Գասանօ	182	Տամինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1037	Սրէրօ	1206
Գորտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրաղիօ	3600	Մոնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրանօ	1076	Տրարօ	1713	Հուտսէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիլնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէլրօ	1083	Քօքիս	3827
Գրէֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիս	4100	Թոլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ջիւնօ	1080	Օնտարիօ	4036	Քորքիտօ	487
Դալիրսօ	1347	Էշտոյ	1481	Քէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2428
Դամէս	1214	Ֆիտօ	954	Քօլթինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Դազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1239
Զիտակօ	2729	Ֆլամինիգօ	849	Լէօ	1083	Բիանքօ	2229	Վէրթիրնօ	2396
Միսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանոյ	2272	Ռինատօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	[illegible]	1613	Զէրօ	1200
Գալօրատօ	4235	Կիրանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Բօմէօ	1789		

Հինտու չոգենաւը, նաւապետ Քօքս, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Իակօ չոգենաւը, նաւապետ Ուսդրն, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Տոքրօ չոգենաւը, նաւապետ Բէյճ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և ամսոյս 23ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ. 17—18, Ֆիւչիւք Միւլէք խան, Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՐԱԿԱՆ և ՄԱՐՄՈՒՆԵՆ

Ն. ԲԱՖԷԼ ՍՊ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Գենուայի մէջ Կոստանդնուպոլսոյ Բանոց

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Սեպտ. 27 Անդրոյլ Մարսիլիէն։
Հոկտ. 3 Սիլուասսի Անատոլուի եղերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Սեպտ. 28 Անդրոյլ Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։
Հոկտ. 4 Սիլուասսի Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նաւուղղեալ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
575 Թօփխանէ, քարափին վրա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԼՆՏ. ԼԷՑԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ և Արեւելեան Գիծ- Բանոց լաստեր

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Անմէնիան	10500	Լեգիրլիրն	3500
Բէտպրիան	10500	Ազոր.ը	3300
Լանքասդրիան	9000	Այնէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գլասկիան	8000	Ամէնիան	2500
Ջորջիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիտն	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վալմնիան	3700	Օրտրդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆալիան	3500		

Ապրանքի տեղերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար - ուղ առ. ԷՏՎԱՐ ԼԱՆԴՈՆԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՈՆԸ (38)

ԷՄԻԼ ՈՒԹՊՈՒՌ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Ա.

ԵՐԿՈՒ ՄԱՐԴԻԶՈՒՆԵՐԸ

—Պէտք է խոստովանիլ որ Աստուած քիչ մը մոռցեր է ձեզ։

—Իրաւ է, բայց երկիրս վրայ ա՛յնչափ զմբաղդներ կա՞ն, որ շատ զբաղած պէտք է ըլլայ։

23

ԲԼԷՌ ԵՒ ՀԱՆՐԻԷԹ

Գահ մը լռութիւն տիրեց։

—Վերջապէս կը յուսամ միշտ, այնպէս չէ՞, ըսաւ Նկարիչը։

—Այո՛, միշտ։

—Բան մը չե՞ր իմացած։

—Ոչ դեռ. բայց շատ չի քշեր։

—Ես ալ կ'ըզձամ ի բոլոր սրտէ։

—Դուն, գոհա՞ր, ոսկիէ սիրտ մ'ունիս։

—Այնչ օր կ'ըսէք ինձի զայդ։

—Եւ միշտ պիտի կրկնեմ, երբ ամուսնանալու ըլլաս, անհոգ եղիր, ես պիտի ըսեմ նշանածիդ թէ ինչ կարժէս դուն։

Դալով իմ անուշիկ Հանրիէթիս, չեմ գիտեր ո՞րչափ ազերսագիրներ ու նամակներ գրեցի—ոչ ես, վասն զի ես կարդացող չեմ, այլ ուրիշներ գրեցին իմ կողմէս Նաբոլէոնի ամէն նախարարներուն։ Բայց չկրցի երբէք պատասխան մը ստանալ։

—Խե՜ղճ մայր Լանկլոա, նախարարները չէին կրնար բան մ'ընել ձեզի համար։

—Պիտի տեսնես թէ այո, Ալպէռ։ Ազէկ մտիկ ըրէ։ Ես լաւ պատճառներ ունէի հաւատալու թէ իմ Հանրիէթիկս Ընկեցիկ Տղոց խնամատունն էր։

—Ա՜, ըրաւ նկարիչը։

—Այո՛, բնականաբար գնացի խնամատունը փարիզի միւս ծայրը։ Շատ տղաք կային հոն, բայց իմս չկար։ Ըսին ինձի թէ հոգաբարձութեան գրասենեակը գացէք հարցուցէք։ Դիմացի հոն։ Բայց պաշտօնեայներն ամէն տեղ նոյնն են։ Երեսս նայեցան և քիթիս խնդացին։ Ես չյուսահատեցայ սակայն. քանի մ'անգամ վերադարձայ. միշտ նոյն բանն էր և նոյն պատասխանը. այսինքն՝ չենք գիտեր։ Ջէին գիտեր, բայց իրենց խոշոր սուսմարներուն մէջ փնտռելու աշխատութիւնն ալ չէին ստանձներ։

Այն ատեն, տեսնելով իրենց դժկամակութիւնը, աղերսագիրներս նախարարներուն ղրկեցի. օրպէս զի Հանրիէթիկս փնտռելու հարկադրեն այդ պաշտօնեայները։

—Քանի՞ տարու էր կորուսած ատենդ։

—Եւթ օրուան, Ալպէռ, ութ օրուան։

—Ո՜ւթ օրուան, բնչպէս եղաւ որ կրծնցուցիք։

—Կը գիտաս երբ պատմեմ գլուսս եկածը։ Արդ, աղերսագիր տուի նախարարներուն. և որովհետեւ ինձի պատասխան չէն տար, գիտմս ինչ ըրի։

—Ո՞չ, չեմ գիտեր։

—Կայսեր գրեցի։

—Որ պատասխանեց ձեզ։

—Թէ հրաման պիտի ղրկեր հանրային խնամակալութեան, օրպէս զի կատարեն խնդիրս։

Օրինակի համար, Ալպէռ, կը հաւատամ քեզ թէ այս էր նամակս. ես ըսեր էի մէջը գրուած խօսքերը։ Կը մտածես, հէ՞, Ալպէռ... կին մը կրնայ պիր չգիտնալու չափ ագէտ ըլլալ. բայց և այնպէս, երբոր արդէն ներշնչուի, ամենէն մեծ գիտուններուն չափ ճարտասան կ'ըլլայ։

Բացաւ իր սակաւիկը, տեսակ մը կափառնաւոր, որուն մէջ խառն ի խառն նետուած էին իր կարի մատնոցը, ապեղի պահարանը, հացը, ակնոցը, դանակը, ծխախոտի տուփը, մատանիները, Քէֆալ-Ֆենոնիէի և ուրիշ արժեթուղթերը, գրամապանակը, թղթակցութիւնները, եւայն։

Մեծ պահարանով թուղթ մը հանեց, որ կայսեր գրասենեակին գրոշմը կը կրէր, և նկարչին աչքին առնու գրաւ։

—Այս թուղթով, ըսաւ, վերադարձայ հանրային օգնութեան գրասենեակը, և այն տեղ պարոններուն ցոյց տուի զայն։ Տեսնել պէտք էր ինչպէս խոշոր խոշոր բացին աչքերնին։ Մի՛ մատնին մէ՛ն ի մէկ ցաւերը էր։ ընդհանրապէս չատ պատաշճորէն և մեծ քաղաքավարութեամբ...

—Ինչ պատասխան տուին ձեզ։

—Նախ երեք բառ միայն լսեցի. կարծես թէ զանգակի ձայն մը հնչեց ականջներուս մէջ. շնչառութիւնս կորսնցուցի և ոտներս կարծես թէ կտրեցան գետնէն։

—Ինչ էին այն երեք բառերը...

—Աղջիկնիդ ողջ է։

Եւ սրտիս յուզմունքին յաղթելով՝ պոռացի։

—Ո՞ւր է։

Պատասխան տուին թէ մինչեւ որոշեալ տարիք մը ներելի չէր իրենց ցուցընել խնամեալ տղոց գտնուած տեղը։ Բայց հաճեցէք ամիսէ մը գալ, և կը յուսանք որ այն ատեն կրնանք ըսել ձեզ ձեր աղջկան ուր գտնուիլը։

Եւ մեկնեցայ շնորհակալութիւնս յայտնելով այդ բարեսիրտ պարոններուն, որոց դէմ սաստիկ սխ ունէի երկար ժամանակէ ի վեր՝ չգիտնալով թէ արդիւնած էր իրենց խօսքը։

Ամիսէ մը, ըսին ինձի, և հակառակ անհամբերութեանս, սրտիս անդադար բաբախմանը, սարիս գնացէն կտրելուն՝ սպասեցի... բայց չորս օրէն ամիսը պիտի լրանայ...։

Վերջապէս, գոչեց խեղճ կինը խանգաւառ ուրախութեամբ, պիտի տեսնեմ աղջիկս...։ Ա՜հ, տասն-ութ տարի եղաբ, ինչ անուշ բան պիտի ըլլայ թեւերուս մէջ սեղմել զայն։

—Թէ որ հիմա աղջիկը չյանձնուի իրեն, ըսաւ ինքնիրեն Ալպէռ մայր Լանկլոայի վրայ նայելով, խեղճ կինը կը մեռնի։

Վերան նայած միջոցին երիտասարդը դիտեց որ գրեթէ տասն-հինգ տարի երիտասարդացած էր. և տեսնելով լուսացայտ սեւ աչերը, ինչպէս նաեւ սեւ մազերը, Ռըպէի այն դեղեցիկ գերձակուհին յիշեց, որ ընկեցիկ տղայ մ'էր, և այպէս սեւ աչեր ու սեւ մազեր ունէր։

Եւ սկսաւ մտածել,

—Բլէռ տասնեւութ տարին անցած է, կ'ըսեր Ալպէռ ինքնիրեն, Հանրիէթի տարիքն ալ նոյնն է. Անուններուն տարբերութիւնը նշանակութիւն չունի, յայտնի է որ մայր Լանկլոա, ութ օրուան զաւակը կորսնցընելով, անոր Հանրիէթ անունը չեր կրնար գիտցուիլ։ Բնականաբար ուրիշ անուն մը տրուած կրնար ըլլալ անոր, Բլէռ կամ ուրիշ։ Ինչո՞ւ համար Բլէռ անունը տրուած և այդ Բլէռն ալ Հանրիէթը չըլլայ։ Տասն-ութ տարու, աչերն ու մազերը սեւ։

Օ՜հ, գոչեց, սքանչելի բան կ'ըլլայ։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ